

www.musavat.com

MUSAVAT

Xəbər
Dollar
ajiotajı -
süni,
yoxsa....
yazısı səh.10-da

Qurucusu: Rauf Arifoğlu Gündəlik qəzet 24-26 avqust 2024-cü il Şənbə № 151 (8524) Qiyməti 60 qəpik

Gündəm

Özbəkistanla qarşılıqlı investisiya proqramına start verilir - perspektivlər...

Prezident İlham Əliyevin Daşkənd səfəri iki ölkə arasında münasibətlərin daha da dərinləşməsinə töhfə verəcək

yazısı səh.5-də

Son 7 gün - favorit namizədlər qarşıdakı həftədə nə edəcək?

yazısı səh.4-də

Bakıda bu mənzillər kütləvi satışa çıxarıldı

yazısı səh.11-də

Ötən ay 800 mln. manatdan çox depozit banklardan geri çəkilib

yazısı səh.4-də

Bu il rekord sayda abituriyent tələbə adını qazandı

yazısı səh.3-də

Ölkənin zibil qabı və zibilləyənlər dərdi - dünya təcrübəsi

yazısı səh.12-də

İsrail-Livan savaşı başlayır? - ölkələr vətəndaşlarını buranı tərk etməyə çağırır

yazısı səh.8-də

İnternet müəmması bitmir - əhalidən qanunsuz pul tələbi iddiası

yazısı səh.13-də

Ağsuda narkokuryerlik edən qadın tutuldu

yazısı səh.2-də

Məhbuslar Volqoqradada koloniyanı ələ keçirib, dəhşətli qətlər törətdilər

yazısı səh.15-də

ERMƏNİSTANIN ZƏNGƏZUR DƏHLİZİNDƏ RUSİYAYA "HÜCUMU"

İrəvanın FTX-nin kontrolundan imtinası nə vəd edir; Putin Bakıda anons etdiyi kimi, Paşinyana zəng etdi; "qum saati" işə salınıb...

yazısı səh.9-da

Ölkənin bitməyən "kupça" dərdi - həllinə mane olan məmurlar...

Ekspert deyir ki, portal 2024-dən işə düşəcək, normativ qaydalara zidd olmayan, sənədləşməsinə problem olmayan evlər mütləq sənədləşdiriləcək

yazısı səh.11-də

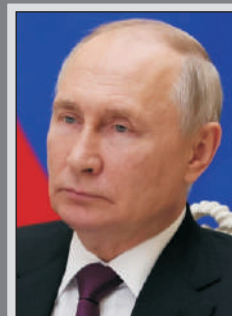
Azər Badamov:
"Ukraynada
SOCAR-a qarşı
başladılan
kampaniya Qərbin
sifarişidir"

yazısı səh.6-da

Eyyub Hüseynov:
"Harada, necə
gəldi, hansı
spirdən, mayadan
istəsələr araq
istehsal edirlər"

yazısı səh.14-də

Donbasdakı
müharibə
Krasnodara çatdı
- Moskva
agressivləşir,
Putin əmr verdi...

yazısı səh.7-də

8 Noyabr prospektində hərəkət tam məhdudlaşdırılacaq

2 4 avqust saat 06:00-dan etibarən Bakı şəhəri, 8 Noyabr prospektində (Zığ dairəsindən Ramiz Quliyev küçəsinə qədər olan hissədə) aparılacaq təmir işləri ilə əlaqədar avtonəqliyyat vasitələrinin hərəkəti tam məhdudlaşdırılacaq.

"APA-Economics" xəbər verir ki, sürücülərdən qeyd olunan müddət ərzində hərəkət istiqamətlərinə uyğun alternativ yollardan istifadə etmələri xahiş olunur.

Polis Akademiyasına 500 nəfər kursant qəbul edilib

D axili İşlər Nazirliyinin (DİN) Polis Akademiyasına 2024-cü il üzrə qəbul marafonu yekunlaşıb. DİN-in Mətbuat Xidmətindən APA-ya verilən məlumata görə, Polis Akademiyası 2024-2025-ci il üçün 500 nəfər kursantı qəbul edib.

Daxili işlər orqanlarında təhsilə və xidmətə yararlılığı nəzərə alınaraq seçilən 2250 namizəddən 500 nəfər Akademiyanın "Hüquqşünaslıq" ixtisasına qəbul olub.

Keçid balı 451,9 olub. Ötən tədris ili ilə müqayisədə tələbə qəbulunun 200 nəfər artırılmasına baxmayaraq keçid balı 12,6 bal yüksəlib. Ən yüksək nəticə 665,7 bal olub, abituriyentlərdən 50 nəfəri 600-dən (ötən illə müqayisədə 36 nəfər çox) yuxarı bal toplayıb.

Hazırda bütün kursantlar Akademiyaya dəvət olunub və tədris başlayana qədər onların hazırlıq mərhələsinə başlanılıb.

ABŞ 123 şirkəti qara siyahıya saldı: Çin, İran, Rusiya...

ABŞ Ticarət Nazirliyi 64-ü Rusiya, 42-si isə Çinə məxsus olmaqla, 123 xarici şirkəti qara siyahıya salıb. Musavat.com xəbər verir ki, bu barədə Amerika hökumətinin rəsmi sənədlər toplusu olan Federal Reyestrə yerləşdirilən bildirişdə məlumat yer alıb.

ABŞ Ticarət Nazirliyinin strukturu olan Sənaye və Təhlükəsizlik Bürosunun hesabatına əsasən, qara siyahıya düşən 48 hüquqi şəxs Rusiya və Belarusdan olan "hərbi məhsulların son istehlakçıları"dır. 6 Rusiya hüquqi şəxsi "Rusiya PUA istehsalı proqramı" çərçivəsində əlaqə, təchizat və ya əməkdaşlıq"a görə siyahıya daxil edilib. Bundan əlavə, Rusiyadan olan daha bir neçə şirkət "Rusiyaya Amerika mənşəli həssas texnologiyaları təmin etdiyi"ne görə qara siyahıya salınıb.

Çin şirkətləri də Rusiyaya Amerika texnologiyalarının və digər "həssas məhsulların" tədarükündə iştirak etdiklərinə görə qara siyahıya salınıb. Bundan əlavə, siyahıda Ukraynadakı müharibəni silah-texnologiya ilə təmin etmək üçün Rusiyaya lazım olan Amerika texnologiyalarının İrana çatdırılmasına töhfə verdiyinə görə 11 İran şirkəti də var.

□ Musavat.com

DİN azad edilmiş ərazilərə buraxılan şəxslərə müraciət etdi

D axili İşlər Nazirliyi (DİN) işğaldan azad edilmiş ərazilərə buraxılan şəxslərə müraciət edib. APA xəbər verir ki, bu barədə nazirliyin Mətbuat xidmətindən bildirilib. Qeyd olunub ki, işğaldan azad edilmiş ərazilərə buraxılan şəxslər aşağıdakı tələblərə riayət edilməlidir:

- şəxsiyyəti təsdiq edən sənəd daim üzərində olmalı;
- sənədlərin, şəxsi əşyaların və avtomobilin baxış üçün təqdim olunması və s. haqda polis əməkdaşının qanuni göstərişləri yerinə yetirilməli;
- avtomobildə yaranmış texniki nasazlıq, üzleşdiyi qəza, yanğın, partlayış və digər hadisələr, tapılan silah, sursat, partlayıcı maddə və başqa əşyalar barədə dərhal DİN-in "102" Xidmətinə məlumat verilməli;
- əvvəlcədən müəyyən olunmuş marşrutdan yayınmamalı və alternativ yollarla hərəkət etməməli;
- mənşəyi məlum olmayan əşyalara toxunmamalı;
- hərbi texnikanın və hərbi obyektlərin video və foto çəkilişini aparmamalı;
- hər-hansı şəxsdən bağlama, çanta və mənşəyi məlum olmayan əşya qəbul etməməli; aidiyyəti orqanların razılığı olmadığı halda çadır qurmamalı, tonqal qalamamalı, su hövzəsinə daxil olmamalı;
- hərəkət marşrutu üzrə və olduğu ərazilərdə təmizliyə riayət etməli, məişət tullantılarını urnalardan kənara atmamalı;
- gəlidiy ərazidə icazə verilmiş vaxtdan artıq qalmamalı (gecələməməli);
- əraziyə spirtli içki, psixotrop, tezalışan və partlayıcı maddələr, hər hansı növ silah aparmamalı;
- müvafiq icazəsi olmayan şəxslərin əraziyə keçməsinə köməklik etməməli və yaxud digər formada şərait yaratmamalı.

Qeyd olunan tələbləri pozan şəxslər dərhal ərazidən çıxarılır, portal sistemindəki icazələri ləğv edilir, həmçinin qanunvericilikdə müəyyən edilmiş qaydada inzibati və cinayət məsuliyyətinə cəlb olunurlar.

Ağsuda narkokuryerlik edən qadın tutuldu

Ağsu Rayon Polis Şöbəsinin əməkdaşlarının həyata keçirdikləri tədbirlərlə narkotik vasitələrin qanunsuz dövriyyəsi ilə məşğul olan 54 yaşlı Təranə Məmmədova saxlanılıb.

DİN-in Mətbuat Xidmətinin Şəki regional qrupundan Musavat.com-a verilən məlumata görə, ondan 3 kiloqram 500 qram marixuana və heroin aşkar olunub.

Faktla bağlı cinayət işi başlanılıb, məhkəmənin qərarı ilə T.Məmmədova barəsində həbs qətimkan tədbiri seçilib. Araşdırmalar davam etdirilir.

1 300-ə yaxın tələbəyə təhsil krediti verilib

2 024-2025 tədris ilinin payız semestrində Təhsil Tələbə Krediti almaq üçün müraciətlərin statistikası açıqlanıb.

Təhsil Tələbə Krediti Fondundan APA-ya verilən xəbəre görə, tələbə krediti üçün ümumilikdə 2 594 nəfər müraciət edilib.

Onlardan 1 298 nəfərə kredit verilib. 325 nəfərə sosial, 973 nəfərə isə standart kreditin verilməsi rəsmiləşdirilib.

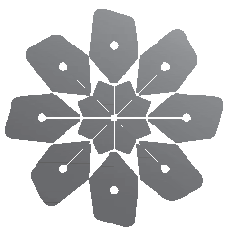
Məlumata görə, müraciətlərin 520-si natamam olub, 150 müraciətə isə imtina verilib.

Sürücülük vəsiqələrində yenilik edildi

A zərbaycanda sürücülük vəsiqələrində yenilik edilib. Oxu.Az xəbər verir ki, artıq vəsiqələrin üzərində "eynək" işarəsi olacaq. Bu işarə sürücünün görmə qabiliyyətinin zəif, eynək taxmağın məcburi olduğunu bildirir.

Yeni nəsil sürücülük vəsiqələri bu həftədən etibarən verilməyə başlayıb.

**Azərbaycan
Respublikasının
Medlanın İnkişafı
Agentliyi**

Azad sahibkarlığın və liberal iqtisadiyyatın təşviqi

Azərbaycan Maliyyə Nazirliyi 2024-cü ilin birinci yarısı üzrə dövlət borcuna dair bülleten yayıb. Bülletendə açıqlanan məlumata görə, 2024-cü il 1 iyul tarixinə Azərbaycanın ümumi dövlət borcu (daxili və xarici) 25 milyard 686,1 milyon manat təşkil edib. Bu, 2024-cü il üzrə 121 milyard 342,5 milyon manat məbləğində proqnozlaşdırılan Ümumi Daxili Məhsulun (ÜDM) 21,2 faizi deməkdir. Ümumi dövlət borcunun 9 milyard 114,2 milyon manatı (5 milyard 361,3 milyon ABŞ dolları) və ya 35,5 faizi xarici dövlət borcunun, 16 milyard 571,9 milyon manatı və ya 64,5 faizi daxili dövlət borcunun payına düşür.

2024-cü ilin 1 iyul tarixinə xarici dövlət borcu ilin əvvəli ilə müqayisədə mütləq ifadədə 1 milyard 099,9 milyon ABŞ dolları və ya 17 faiz azalıb. Bunun da əsas səbəbi imzalanmış kredit sazişləri çərçivəsində 2024-cü ilin ilk altı ayı ərzində xarici dövlət borcu üzrə vaxtı çatmış əsas borc ödənişlərinin, o cümlədən beynəlxalq maliyyə bazarlarında 2014-cü ildə yerləşdirilmiş istiqrazlar (avrobond) üzrə 900,0 milyon ABŞ dolları məbləğində ödənişlərin həyata keçirilməsidir. Bunun nəticəsində 1 iyul tarixinə xarici dövlət borcunun ÜDM-ə nisbəti ilin əvvəli ilə müqayisədə 1,4 faiz bəndi azalıb.

Xarici borcun qaytarılması əsasən daxili borclanma hesabına həyata keçirilib. Belə ki, 2024-cü ilin 1 iyul tarixinə xarici dövlət borcu üzrə ümumilikdə 1.141,4 milyon ABŞ dolları məbləğində əsas borc (o cümlədən 900,0 milyon

ABŞ dolları məbləğində avrobondlar), 147,2 milyon ABŞ dolları məbləğində isə faiz borcu ödənişləri həyata keçirilib. Əsas borc ödənişlərinin 641,4 milyon ABŞ dolları məbləğində hissəsi (1 milyard 90,3 milyon manat ekvivalentində) daxili bazarda dövlət istiqrazlarının yerləşdirilməsindən əldə olunan vəsait hesabına yenidən maliyyələşdirilmədir.

1 iyul tarixinə xarici dövlət borc portfelinin 35,0 faizi Asiya İnkişaf Bankından, 25,9 faizi avrobonddan, 16,7 faizi Dünya Bankından, 22,4 faizi isə digər kreditorlardan cəlb edilmiş öhdəliklərin payına düşüb. Xarici borcun 1 milyard 387,3 milyon ABŞ dolları məbləğində hissəsini beynəlxalq maliyyə bazarında yerləşdirilmiş dövlət istiqrazları (avrobond) təşkil edir.

Məlumatdan o da aydın olur ki, ümumi xarici dövlət borcunun 40,6 faizi büdcə kəsirinin bağlanması üzrə höku-

Iqtisadiyyat

ÜSAVAT
N 151 (8524) 24 avqust 2024

Dövlət borcuna dair detallı məlumat açıqlandı

Xarici borcun qaytarılması əsasən daxili borclanma hesabına həyata keçirilib

mət adından çıxış edən Maliyyə Nazirliyi tərəfindən, 59,4 faizi isə digər icraçı qurumlar tərəfindən həyata keçirilən proqram və layihələr üzrə cəlb edilmiş öhdəliklərin payına düşür.

Xarici borcun 9 milyard 599,2 milyon manatı (5.646,6 milyon ABŞ dolları) və ya 84,2 faizi dövlət zəmanəti ilə alınan xarici kreditlərdir. Xarici dövlət zəmanətli borcun 4 milyard 329,7 milyon ABŞ dollarını və ya 76,7 faizini (7 milyard 360,5 milyon manatı) "Cənub Qaz Dəhlizi" QSC-nin öhdəlikləri

üzrə verilmiş dövlət zəmanəti təşkil edir.

Qeyd edək ki, daxili borclanmanın sürətli artımı Azərbaycan Hesablama Palatası tərəfindən dövlətin maliyyə yükünü artıran əsas amil kimi qiymətləndirilir. Palata bu sahədə daha mühafizəkar yanaşmanın olmasını zəruri hesab edir. Maliyyə Nazirliyinin məlumatına əsasən daxili dövlət borcu ilin əvvəli ilə müqayisədə 705,5 milyon manat artıb. Bülletendə yerləşdirilən məlumat

görə, daxili dövlət borcunun artmasının əsas səbəbi dövlət borcunun idarə edilməsi strategiyasına uyğun olaraq ölkədəki qiymətli kağızlar bazarının inkişafının dəstəklənməsi, habelə xarici dövlət borcunun ümumi dövlət borcundakı xüsusi çəkisinin mərhələli şəkildə azaldılması və daxili borcla əvəzləşdirilməsi məqsədilə daxili bazarda dövlət istiqrazlarının yerləşdirilməsidir. 1 iyul 2024-cü il tarixinə daxili dövlət borcunun 7.280,7 milyon manatı dövrüyyədə olan dövlət qiymətli kağızlarının, 9.291,2 milyon manatı isə hökumətin üzərinə götürdüyü dövlət zəmanətli öhdəliklərinin payına düşüb.

Məlumatla əsasən 2018-ci il ilə müqayisədə dövrüyyədə olan dövlət qiymətli kağızlarının həcmi 6,9 dəfə artaraq 7.280,7 milyon manata çatıb. Bunların 19,5 faizi 1 illik, 67,0 faizi 2 və 3 illik, 13,5 faizi isə 5 il və daha artıq müddətli qiymətli kağızlardan ibarət olub. Dövrüyyədə olan dövlət istiqrazları üzrə Orta Ödəmə Müddəti (OÖM) 1,51 təşkil edib. Nazirlik bunu daxili maliyyə bazarın-

da mövcud tələbatın əsasən qısamüddətli (3 ilədək) dövlət istiqrazlarında cəmlənməsi, daha uzun müddətə (5-7 illik) malik xəzinə istiqrazlarına isə marağın olmaması ilə əsaslandırır.

Dövlət borclanması artıqca, onlar üzrə illik ödənişlər də artır. Belə ki, Azərbaycanın dövlət istiqrazlarına yatırım etmiş şəxslər 2024-cü ilin ilk yarısında 170 milyon manat və ya 100 milyon dollar həcmində gəlir əldə edib. Nazirliyin məlumatına görə, dövlət istiqrazlarına yatırım edən şəxslərə 2024-cü ilin 1-ci yarısında - ümumilikdə 995 milyon manat ödəniş edilib. Bunun 825,5 milyon manatı vaxtilə alınmış istiqrazlar üzrə əsas ödənişlər, 170,1 milyon manat isə həmin istiqrazlar üzrə ödənilən faizlər və diskont ödənişləridir.

Bu ödənişlər yeni istiqraz buraxılışı hesabına həyata keçirilib. Belə ki, nazirliyin məlumatına əsasən 2024-cü ilin ilk yarısında daxili maliyyə bazarında dövlət istiqrazlarının yerləşdirilməsindən əldə olunan vəsait hesabına əvvəlki illərdə buraxılmış dövlət istiqrazları üzrə vaxtı çatmış 825,5 milyon manat məbləğində əsas borc ödənişləri investorlara geri qaytarılıb.

Azərbaycan Respublikasının Medianın İnkişafı Agentliyinin maliyyəsi əsasında nəşr olunur. Yazını hazırladı: Dünya SAKIT

Bu il rekord sayda abituriyent tələbə adını qazandı Qarabağ Universiteti və Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin nəzərdə tutulan qəbul planı tam dolub

Ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmənin nəticələri açıqlanıb. Dövlət İmtahan Mərkəzindən (DİM) verilən məlumata görə, ali təhsil müəssisələrinin müsabiqəsində 82883 nəfər iştirak edib. Onlardan 55656 nəfəri (o cümlədən 7287 subbakkalavr) ali təhsil müəssisələrinə qəbul olunub. 27117 (o cümlədən 1579 subbakkalavr) nəfər dövlət sifarişində, 28539 (o cümlədən 5708 subbakkalavr) nəfər isə ödənişli əsaslarla təhsil almaq hüququ əldə edib.

Nəticələr açıqlandıqdan dərhal sonra elm və təhsil naziri Emin Əmrullayev açıqlama yayıb: "2024-2025-ci tədris ili üçün ali təhsil müəssisələrinə bakalavriat səviyyəsi üzrə qəbul müsabiqəsinin 1-ci turunun nəticələrinə əsasən, rekord sayda - 55 656 nəfər tələbə adını qazanıb. Sevindirici haldır ki, ilk dəfə qəbul aparılan Qarabağ Universiteti və Türkiyə-Azərbaycan Universitetinin nəzərdə tutulan qəbul planı, demək olar ki, tam dolub və hər iki universitetdə təhsil alacaq şəxslərin böyük əksəriyyəti yüksək bal toplayan gənclərdir.

Uğur qazanan hər bir gencimizi ürəkdən təbrik edirəm". Ekspertlər ixtisas qrupları üzrə boş qalan plan yerlərini bu cür açıqlayıb:

I ixtisas qrupu üzrə: 1630 yer.
II ixtisas qrupu üzrə: 387 yer.

III ixtisas qrupu üzrə: 590 yer.
IV ixtisas qrupu üzrə: 450 yer.
V ixtisas qrupu üzrə: 0 yer.

Beləliklə, ümumilikdə 2994 plan yeri boş qalıb. Bundan əlavə, heç bir qrupda 150 ballıq ixtisaslarda boş yer qalmayıb. Blokdan 100-ü keçib, ümumi balı 200-dən çox olanlar 2 turda boş qalan yerlərdə kodlaşdırmada iştirak edə biləcəklər.

Təhsil eksperti Kamran Əsədov bildirib ki, ali məktəblər arasında ən yüksək keçid balı Bakı Ali Neft Məktəbinin informasiya təhlükəsizliyi ixtisasında formalaşmış və bu ixtisasa keçid balı 687 bal olub.

Kamran Əsədov onu da vurğulayıb ki, yeni yaranan Qarabağ Universiteti və Türkiyə-Universiteti artıq rəqəbat mühitini formalaşıdır bilib:

"Qarabağ Universitetinin hüquq fakültəsinə keçid balı 609,4 olub. Müqayisə üçün BDU-nun hüquq fakültəsinə keçid balı dövlət sifarişli 613,9 olub.

Türkiyə - Azərbaycan Universitetinin Kompüter mühəndisliyi ixtisasında keçid balı 641 bal olub ki, bu da yeni yaranan universitet üçün çox yaxşı nəticədir.

Bu universitet ali təhsil müəssisələri arasında rəqəbat mühiti yaradacaq. Ümumiyyətlə, artıq yeni yaranan universitetlər rəqəbat mühiti formalaşıdır bilib".

Təhsil eksperti Adil Vəliyev "Yeni Müsavat"a danışaraq, nəticələri bu cür dəyərləndirib:

"Bu il həm qruplar üzrə bal artımları ən yüksək səviyyəyə çatdı, həm doğru ixtisas seçimi etməyən, kifayət qədər bal toplayan lakin qəbul oluna bilməyən abituriyentlərin olduğunu müşahidə etdik. Həmçinin, şahidi dövlət sifarişli ixtisasa qəbul oluna biləcəyi halda ödənişli ixtisaslara qəbul olunan abituriyentlər də oldu.

Düşünürəm ki, bu il keçid ballarının kifayət qədər yüksək olmasında ən böyük rol məhz abituriyentlər oldu. Belə ki, pandemiya dövründən sonra abituriyentlər bu il imtahana kifayət qədər hazırlanmışdılar və bu da öz nəticəsini DİM-in keçirdiyi qəbul imtahanında, daha sonra ixtisas seçimində göstərdi".

Ekspert qeyd edib ki, keçid balının artırılmasından ən çox ziyan çəkənlər orta, təxminən 300-400 bal toplayan abituriyentlər olub: "Çünki onlar dövlət sifarişli, ödənişsiz ixtisasları doğru seçmədiyi halda yə ödənişli ixtisaslara qəbul olunublar, ya da ümumiyyətlə qəbul olunmayıblar.

Lakin diqqət edəndə görürük ki, hər 4 qrup üçün kifayət qədər boş yerlər var və ikinci turda abituriyentlər daha doğru seçim edərək bu yerlərdən yararlanmağı tövsiyə edə bilərik".

Təhsil eksperti Elçin Əfəndi isə qeyd edib:

"Son illərlə müqayisədə həm bilikli qəbul imtahanları, həm də ali təhsil müəssisələrinə yerləşdirmə nəticələri möhtəşəmdir.

Əgər 2012-2013-cü illərdə ümumi plan yerləri təxminən 25-30 min təşkil edirdisə, bu il təkcə 30 min dövlət sifarişinə qəbul həyata keçiririk. Ümumilikdə 60 minə yaxın tələbə qəbulunun aparılması rekord göstəricidir. Demək olar ki, təhsil tarixində bir ilkdir.

Keçid ballarının artması məsələsinə gəldikdə, bu gözəllənən idi və artıq bir neçə ay əvvəldən proqnozlaşdırılmışdı ki, keçid ballarında artım olacaq və demək olar ki, bütün ixtisas qruplarında dəyişikliklər baş verdi. Bəzi qabiliyyət tələb edən ixtisaslarda 5-10, qabiliyyət tələb etməyən və digər ixtisamlarda 15-20, prestijli ixtisaslarda isə 50-60 bala qədər artım oldu.

Ümumi nəticələri qiymətləndirdikdə, deyə bilərəm ki, abituriyentlərin göstəriciləri yaxşıdır və qəbul oluna bilməyən abituriyentlər plan yeri boş qalan yerlər üzrə müsabiqədə iştirak edə bilərlər".

Qeyd edək ki, ali təhsil müəssisələrinin boş qalan (vakant) plan yerlərinin siyahısı növbəti həftənin əvvəllərində "Abituriyent" jurnalının 7-ci sayında dərc olunacaq.

Həmin yerlərə ixtisas seçimi avqustun 28-dən sentyabrın 2-dək internet vasitəsilə aparılacaq. Abituriyentlər elektron ərizədə ali təhsil müəssisələrinin boş qalan plan yerlərinin ixtisasları ilə yanaşı orta ixtisas təhsili müəssisələrinin (kolleclərin) ixtisaslarının da kodlarını göstərə bilərlər. Orta ixtisas təhsili müəssisələrinin qəbul aparılan ixtisasları növbəti həftənin əvvəllərində "Abituriyent" jurnalında dərc olunacaq.

Xatidə GƏRAY, "Yeni Müsavat"

Parlament seçkiləri ilə bağlı təşviqat kampaniyasının bitməsinə cəmi 7 gün qalır. Bir həftə sonra təbliğat-təşviqat dayandırılacaq. Hazırda diqqəti cəlb edən məqamlardan biri seçki dairələrində əsasən favorit namizədlər və onların əsas rəqiblərinin daha çox təbliğat-təşviqatının həyata keçirilməsidir.

Digər namizədlərin əksəriyyəti seçkidə məğlub olacaqlarını dəqiq bildiklərindən əlavə enerji, vəsait və vaxt sərf etməyə həvəsli görünür. Favorit kimi görünən namizədlər, onların sırasında olan bəzi partiya namizədləri isə son günə qədər təbliğat-təşviqat kampaniyasını davam etdirməkdə qərarlı görünür. Namizədlərin əsasən onlar üçün ayrılmış xüsusi qapalı və açıq yerlərdə seçicilərlə görüşlərə, həmçinin məhəlləarası görüşlərə üstünlük verdiyi müşahidə edilir. Maraqlıdır ki, heç bir deputatlığa namizəd və seçkidə iştirak edən heç bir partiyanın namizədləri televiziyalarda təbliğat materialları yaymaq və çıxışlar etmək, debatlarla çıxmaq kimi ənənəvi üsullardan istifadə etmirlər.

Və bu vəziyyətin sonadək davam edəcəyi ehtimalı yüksəkdir.

Hələ ki, seçki pozuntularına görə hər hansı namizədə qarşı ciddi cəza tədbiri görülməyib, məsələ namizədliyi-

əlaqədar MSK-da qeydə alınan yerli müşahidəçilərin isə yekun sayı məlum olub.

Bu barədə Mərkəzi Seçki Komissiyasının sədri Məzahir Pənahov MSK-nın bugünkü iclasında bildirib. Onun sözlərinə görə, indiyə qədər ümumilikdə 7100-ə qədər yerli müşahidəçi MSK-da qeydə alınıb.

Qeyd edək ki, Dairə Seçki Komissiyalarında (DSK) qeydə alınan yerli müşahidəçilərin sayı isə daha çoxdur.

MSK sədri Məzahir Pənahov həmçinin deyib ki, 2471 seçki məntəqəsində əlilliyi olan şəxslər üçün pandus quraşdırılıb.

“Bu kateqoriyadan olan seçicilərimizin hamısını məntəqəyə dəvət edirik. Onların siyahısı var və səs verəcəkləri məntəqələrdə xüsusi şərait yaradılıb”, - M.Pənahov əlavə edib.

O əlavə edib ki, görmə qabiliyyətində problemlər olan seçicilər üçün Brayl əlifbası ilə trafaret çap edilib, bütün seçki dairələrinə göndərilib.

Son 7 gün - favorit namizədlər qarşıdakı həftədə nə edəcək?

Milli Məclisə iddialılar sırasında səfirlik işçiləri də var; parlament diplomatiyasına hazırlıq, yoxsa...

O bildirib ki, veb-kameralar vasitəsilə hər kəs istər ölkə daxilində, istərsə də ölkə xaricindən seçki günü MSK-nın internet sahifəsinə daxil olmaqla, heç bir qeydiyyat tələb olunmadan, səsvermə günü məntəqələrdəki bütün prosesləri yüksək görüntü effekti ilə fasiləsiz müşahidə edə biləcəklər.

Rövzət Qasimovun sözlərinə görə, Azərbaycanda keçirilən seçkiləri veb-kameralar vasitəsilə daha çox ABŞ, Türkiyə və İngiltərədən izləyirlər və bu da ölkədə gələn proseslərə xaricdən olan

veb-kameralar quraşdırılıb. Veb-kameralar vasitəsilə seçki məntəqələrində səsvermə günü prosesləri hamı üçün açıq platformada canlı nümayiş etdiriləcək, maraqlı subyektlər seçki məntəqələrinə getmədən belə gün ərzində prosesləri evvəldən axıradək fasiləsiz müşahidə imkanı qazanacaqlar.

Milli Məclisə növbədən-kənar seçkilərlə əlaqədar “exit-poll” keçirmək üçün müraciət etmiş təşkilatların akkreditasiyası barədə qərarın qəbul edilməsi müddəti isə başa çatıb. “Azərbaycan

Ötən ay 800 mln. manatdan çox depozit banklardan geri çəkilib

2024 -cü il avqust ayının 1-nə Azərbaycanda fiziki və hüquqi şəxslərin ümumi depozit portfeli (maliyyə institutları istisna olmaqla) 34 milyard 381.3 milyon manat təşkil edib.

“APA-Economics” Azərbaycan Mərkəzi Bankına (AMB) istinadən xəbər verir ki, bu göstəricinin həcmi cari ilin iyul ayının 1-i ilə müqayisədə 2.3% və ya 803.7 milyon manat azalıb.

Qeyd edək ki, ötən ay fiziki şəxslərin depozitləri əvvəlki ay ilə müqayisədə 219.3 milyon manat azalaraq 13 milyard 661 milyon manat, hüquqi şəxslərin depozitləri isə 584.5 milyon manat azalaraq 20 milyard 720.3 milyon manat təşkil edib.

Xatırladaq ki, iyul ayında bank sektorunun cəmi aktivləri 50 milyard 328.1 milyon manatdan 1 milyard 238.8 milyon manat azalaraq 49 milyard 89.3 milyon manata enib.

nin ləğv edilməsi kimi sərt qərar verilməyib. Bir neçə namizədə sadəcə xəbərdarlıq edilib. Deputatlığa namizədlərin sayı isə 1052 nəfərdir. Hələ ki, heç bir namizədin rəqiblərindən kiminsə xeyrinə seçkidən imtina etdiyi halı da yaşanmayıb.

Maraqlı bir detal da bu dəfə parlament seçkilərinə Xarici İşlər Nazirliyi sisteminə çalışan bir neçə təcrübəli diplomatların da qatılmasıdır. Bu, parlament diplomatiyasına hazırlıq kimi qiymətləndirilir.

Dairə Seçki Komissiyaları isə seçkiyə hazırlıqlarını əsasən başa çatdırıblar. Bütün məntəqələr lazımi texniki avadanlıqlarla təmin edilib. Bütün məntəqələr seçkilərə tam hazırdır. Hazırda məntəqə seçki komissiyaları tərəfindən seçicilərə bildirişlər çatdırılması prosesi həyata keçirilir.

İndiyə qədər növbədən-kənar parlament seçkiləri ilə

Mərkəzi Seçki Komissiyası sədrinin müavini Rövzət Qasimov isə deyib ki, Milli Məclisə seçkilərin yüksək səviyyədə hazırlanıb keçirilməsi üçün bütün lazımi addımlar atılıb, seçki iştirakçılarının hər-tərəfli şərait və geniş imkanlar yaradılıb. O bildirib ki, çox sayda yerli və beynəlxalq müşahidəçilər, media mənsubları və fərqli aşkarlıq institutları seçki kampaniyasında hər hansı bir maneə ilə rastlaşmadan, azad və sərbəst şəkildə iştirak edirlər: “Ölkədə fəaliyyət göstərən siyasi partiyalar və vətəndaş cəmiyyəti institutları müşahidə baxımından xüsusilə geniş iştirak sərgiləyirlər”.

R.Qasimov qeyd edib ki, seçki günü proseslərin birbaşa izlənilməsi, keyfiyyətli və fasiləsiz yayım imkanlarının təmin olunması üçün texniki parametrləri gücləndirilmiş və daha da təkmilləşdirilmiş veb-kameralardan istifadə olunur.

marağın göstəricisidir: “Prosesi canlı yayımlayan kameralar kifayət qədər yüksək standartlara cavab verir. Veb-kameralarda seçki qutularının görünməsi məcburi xarakter daşıyır. MSK əvvəlki seçkilərdə də veb-kameralar olan məntəqələrdən şikayət daxil olanda saatlarla veb-kameralardan görüntü ədalətli qərar çıxarılmasına da kömək olur”.

MSK sədrinin müavini deyib ki, Milli Məclisə seçkilərdə aşkarlığın və şəffaflığın yüksək səviyyədə təmin olunması xüsusi diqqətdə saxlanılıb. Azərbaycanın 16 illik uğurlu və beynəlxalq təşkilatlar tərəfindən də yüksək qiymətləndirilən veb-kamera təcrübəsi bütün seçkilərdə olduğu kimi, qarşıdan gələn Milli Məclisə seçkilərdə də reallaşdırılır: “Bu məqsədlə bütün ölkə coğrafiyasını əhatə edən 1000 seçki məntəqəsində

Respublikasında seçkilərdə “exit-poll” keçirən təşkilatların akkreditasiyası Qaydaları”nın 2.3-cü bəndinə əsasən, Mərkəzi Seçki Komissiyası səsvermə gününə ən azı 10 gün qalanadək “exit-poll” keçirmək üçün müraciət etmiş təşkilatların akkreditasiyası barədə qərar qəbul etməlidir. Qeyd edək ki, Vətəndaşların Əmək Hüquqlarını Müdafiə Liqasının “ORACLE ADVISORY GROUP” (Amerika Birləşmiş Ştatları) təşkilatı, “Tərəqqi” Sosial Tədqiqatlar İctimai Birliyinin isə SWG S.P.A Tədqiqatlar Şirkəti (İtaliya) ilə birlikdə parlament seçkilərində exit-poll keçirmələri üçün akkreditasiyaları barədə qərar qəbul edilib.

Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifaqının sədri Yusif Vəliyev isə “Seçki 2024” Müstəqil Media Mərkəzinə açıqlamasında bildirib ki, “Azərbaycan Könüllü Təş-

kilatları İttifaqı Mərkəzi Seçki Komissiyası ilə əməkdaşlıq çərçivəsində “Seçki Könüllüləri” qrupunu yaradıb. Bu qrup vasitəsilə ilk dəfə səs verəcək gənc seçicilər seçki hüquqları barədə məlumatlandırılır. Seçki könüllüləri Bakı şəhərinin müxtəlif ərazilərində, Naxçıvan Muxtar Respublikası, Gəncə, Mingəçevir və Sumqayıt şəhərlərində aktiv fəaliyyət göstərirlər: “Növbədən-kənar parlament seçkilərində Azərbaycan könüllüləri də vətəndaş cəmiyyətinin üzvü olaraq aktiv iştirak edəcək. Seçki günü Azərbaycan Könüllü Təşkilatları İttifaqı ilə Azərbaycan Tələbə Gənclər Təşkilatları İttifaqı 1500-dən çox ümumrespublika statuslu müşahidəçisi ilə müvafiq seçki məntəqələrində təmsil olunacaq”.

Yusif Vəliyev qeyd edib ki, sentyabrın 1-nə təyin olunan parlament seçkiləri müstəqil Azərbaycanın tarixində ciddi əhəmiyyətə malikdir: “İlk dəfə olaraq ərazi bütövlüyümüz və suverenliyimizin tam bərpasından sonra bütün ölkə ərazisində parlament seçkiləri keçirilir. Paytaxtda və regionlarda, həmçinin işğaldan azad olunmuş ərazilərimizdə Azərbaycan Könüllülərinin seçki prosesində müşahidəçi

qismində iştirak etməsi bizim üçün olduqca qürurvericidir. Biz də İttifaq olaraq şəffaf və ədalətli parlament seçkilərinin keçirilməsinə öz töhfəmizi verəcəyik.”

Qərbi Azərbaycan İcması İdarə Heyətinin üzvü Nazim Mustafa isə bildirib ki, bu gün işğaldan azad edilmiş ərazilərə məcburi köçkünlərin qayıdışı prosesi ilə yanaşı Qərbi Azərbaycana qayıdış məsələsi də aktuallaşıb. Yeni formalaşacaq parlament Qərbi Azərbaycana Qayıdış Konsepsiyasının dinc yolla reallaşması üçün hüquqi bazanın yaradılması istiqamətində ciddi addımlar atmalıdır: “Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh müqaviləsi imzalandıqdan sonra yeni parlament Qərbi Azərbaycanda ki maddi-mədəni irsimizin qorunması istiqamətində müvafiq qurumlar qarşısında məsələ qaldırmalı və onların dağıdılmasına son qoyulmasına çalışmalıdır. Qərbi azərbaycanlıların yeni formalaşacaq parlamentdən əsas gözləntiləri bunlardan ibarətdir. Ümid edirik ki, yeni parlament Qərbi Azərbaycan Konsepsiyasının reallaşması üçün bütün zəruri addımları atacaq”.

✉ **Etibar SEYİDAĞA,**
“Yeni Müsavat”

Azərbaycan Respublikasının Prezidenti İlham Əliyev avqustun 22-23-də geniş tərkibdə nümayəndə heyətilə Özbəkistanda səfərdə olub. Avqustun 23-də Daşkənddə Prezident İlham Əliyev və Özbəkistan Prezidenti Şavkat Mirziyoyevin iştirakı ilə Azərbaycan-Özbəkistan sənədlərinin imzalanması mərasimi olub.

Sənədlər arasında iqtisadi sahədə əməkdaşlığın dərinləşdirilməsini nəzərdə tutan "Azərbaycan Respublikasının İqtisadiyyat Nazirliyi ilə Özbəkistan Respublikasının İnvestisiyalar, Sənaye və Ticarət Nazirliyi arasında ticarət-iqtisadi və investisiya əməkdaşlığının daha da genişləndirilməsi üzrə 2024-2025-ci illər üçün Praktiki Fəaliyyət Planı" ("Yol xəritəsi") və "Azərbaycan Respublikasının Dövlət Neft Şirkəti ilə "Uzbekneftgaz" SC arasında Əsas Şərtlər Sazişi" mühüm yer tutur.

Bundan əlavə, səfər çərçivəsində Daşkənddə Azərbaycan - Özbəkistan İnvestisiya Şirkətinin ofisinin açılışı olub. Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Şirkəti 2023-cü ilin dekabrında Özbəkistanda "Azerbaijan Uzbek Investment" MMC Birgə Müəssisəsi (AUIÇ) kimi qeydiyyatdan keçib. Qurumun missiyası iqtisadiyyatın müxtəlif sahələri üzrə fəaliyyət göstərən şirkətlərin kapitalında 49 faizə qədər paya sahib olmaqla biznesin genişləndirilməsi və gələcək inkişafı üçün maliyyələşməni təmin etməkdir. Ofisi Daşkənd şəhərindəki "Triliant Tower 1" Biznes Mərkəzində yerləşən investisiya şirkətinin nizamnamə kapitalı 500 milyon dollardır.

Birgə müəssisənin strateji məqsədi idxalı əvəz edən və yüksək texnologiyalı məhsul istehsalının təşviqi, iki ölkə arasında ticarət dövryyəsinin artırılması, emal sahələri və innovasiyaların inkişafı, xarici investisiyaların cəlb edilməsidir.

Açılışda iştirak edən Azərbaycanın iqtisadiyyat naziri Mikayıl Cəbbarov bununla bağlı yaydığı açıqlamada bildirib ki, birgə sərmayəyə əsaslanan şirkətin fəaliyyəti qarşılıqlı investisiyalar sahəsində əməkdaşlığı yeni səviyyəyə yüksəldəcək. İlk olaraq 15-dək layihənin maliyyələşdirilməsi ilə bağlı təhlil aparan şirkətin gələcəkdə ikitərəfli strateji investisiyaların genişləndirilməsi, özəl sektorun dəstəklənməsi və sahibkarlığın stimullaşdırılması istiqamətində fəaliyyəti artacaq. Uğurlu investisiyalar yeni səmərəli layihələr və iş yerləri yaradacaq, ölkələrimizin davamlı iqtisadi artımına töhfə verəcək.

Nazir bildirib ki, Özbəkistan-Azərbaycan biznes forumunda energetika, təhsil, logistika, tikinti sahələri üzrə işbirliyi, Bakı və Daşkənd arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, həmçinin Quba və Cizak, Beyləqan və Şəhri-

Azərbaycanın Özbəkistanla qarşılıqlı investisiya proqramına start verilir - perspektivlər...

Prezident İlham Əliyevin Daşkənd səfəri iki ölkə arasında münasibətlərin daha da dərinləşməsinə töhfə verəcək

səbz şəhərləri arasında qaradaşlaşma əlaqələrinin qurulması ilə bağlı imzalanmış sənədlərin mübadiləsi olub. Bu sənədlər ölkələr arasında əməkdaşlığın genişləndirilməsi, çoxşaxəli tərəfdaşlığın möhkəmlənməsi baxımından böyük əhəmiyyət daşıyır.

Qeyd edək ki, Azərbaycanla Özbəkistan arasında münasibətlər xüsusilə 2020-ci ildə Ordumuzun Vətən Mühəribəsində qələbədən sonra çox sürətlə dərinləşir. İki ölkənin həm iqtisadi, həm hərbi, həm də siyasi sahədə münasibətləri ən yüksək səviyyəyə qaldırılıb. Son 3 ildən yuxarı müddətdə onlarla müxtəlif səviyyəli qarşılıqlı səfərlər reallaşdırılıb.

Bu ilin mayında Daşkənddə birinci Özbəkistan-Azərbaycan regionlararası forum keçirilib. Forumun yekunlarına əsasən, tərəflər investisiya, regionlararası əməkdaşlığın inkişafı, sahibkarlıq, dağ-mədən sənayesi və şərabçılıq sahələrində 11 sənəd imzalayıblar. Onların arasında 500 milyon dollarlıq birgə investisiya fondunun yaradılması haqqında hökumətlərarası saziş də var. Sazişin imzalanmasından sonra Fondun Direktorlar Şurası formalaşdırılıb.

Son 5 ildə Özbəkistanla Azərbaycan arasında ticarət dövryyəsinin həcmi 3 dəfə artıb. Ötən il iki ölkə arasında ticarət dövryyəsi 178 milyon 771 min ABŞ dolları həcmində olub. O cümlədən ixracın həcmi 47 milyon 115.58 min,

idxalının həcmi isə 131 milyon 656.15 min ABŞ dolları təşkil edib. Bu ilin 7 ayında qarşılıqlı ticarət 118 milyon 281,19 min dollara yüksəlib. O cümlədən ixrac 18 milyon 604.47 min dollar, idxal isə 99 milyon 676.72 min dollar təşkil edib. Azərbaycan Özbəkistandan əsasən pambıq, kətan parçalar, paltarlar, örtüklər, paltaryuyan maşınlar, kondisionerlər, meyvə qurusu, çəməzlər idxal edir. Bu ölkəyə satışımızın mühüm hissəsi neft məhsullarıdır.

2021-ci ildə Azərbaycandan Özbəkistan iqtisadiyyatına birbaşa investisiyaların həcmi 8,6 milyon dollar, 2022-ci ildə 23,9, 2023-cü ildə 23,2 milyon dollar təşkil edib. Bu ilin birinci rübündə investisiyaların həcmi 15,4 milyon dollara çatıb.

Azərbaycan-Özbəkistan İnvestisiya Fondunun fəaliyyət istiqamətlərindən biri üçüncü ölkələrə investisiyalar olacaq. Mikayıl Cəbbarov forumda bildirib ki, Azərbaycan və Özbəkistanın üçüncü ölkələrdə birgə fəaliyyətini genişləndirmək imkanı var: "Azərbaycan və Özbəkistanın iqtisadiyyatı dinamik inkişaf edir. Azərbaycan sahibkarlarının Özbəkistandakı fəaliyyəti marağında dəfələrlə artım var. Bizi sevindirən eyni şeyi qarşı tərəfdə də görürük".

Ölkələr arasında birgə investisiya alətinin artıq mövcud olduğunu qeyd edən nazir xatırladı ki, bir həftə əvvəl Azərbaycan və Özbəkistanın müvafiq nazirlik və şirkətləri-

nin nümayəndələrinin Əfqanıstana birgə səfəri birgə fəaliyyət üçün potensial və perspektivli istiqamətdir. Nazir əlavə edib ki, bu, iki ölkənin uğurla işləyə biləcəyi və planları həyata keçirə biləcəyi yeganə yurisdiksiya deyil. Cəbbarov onu da qeyd edib ki, hər iki istiqamətdə yükdaşımalarda davamlı artım var. Bu kontekstdə nazir keçirilən görüşlərin və tədbirlərin əhəmiyyətini vurğulayıb.

Özbəkistanın investisiya, sənaye və ticarət naziri Laziz Kudratov deyib ki, son beş ildə Özbəkistan və Azərbaycan arasında ticarət dövryyəsi üç dəfə artıb. Özbəkistanlı nazirin sözlərinə görə, 2024-cü ilin əvvəlindən ölkələr arasında qarşılıqlı ticarətin həcmi 20 faiz artıb. Eyni zamanda, Azərbaycan və Özbəkistan bu həcmi 1 milyard dollara çatdırmağı planlaşdırır. Kudratovun sözlərinə görə, Özbəkistan və Azərbaycan Bakıda, Şuşada, Daşkənddə və Səmərqənddə ticarət evləri və sərgi salonları açmağı planlaşdırır.

O, həmçinin Azərbaycan şirkətlərinin Özbəkistanda əlvan metalların, o cümlədən mis yataqlarının işlənməsi və hasilatında iştirak etməyə dəvət edib. Özbəkistan nazirinin sözlərinə görə, Daşkənd Azərbaycanda faydalı qazıntıların işlənməsinə və emalına, habelə tikinti materiallarının istehsalını təşkil etməyə və bundan sonra Qarabağda və Şərqi Zəngəzurda bərpə işlərində istifadə etməyə hazırdır.

lərin inkişaf səviyyəsini göstərən əsas meyarlardan hesab olunur. Türk Dövlətləri Təşkilatının üzvləri olaraq tərəflər həm qeyri-enerji, həm enerji sahəsində yeni strateji əməkdaşlıq potensialına malikdirlər.

Digər tərəfdən, Azərbaycan və Özbəkistan müxtəlif sahələr üzrə təcrübə mübadiləsi də həyata keçirmək imkanlarına malikdirlər. Özbəkistan aqrar sektorda strateji məhsulların istehsalı sahəsində xüsusi üstünlüyə malik olan ölkələrdəndir. Bu baxımdan, Azərbaycan Özbəkistan ilə eyni zamanda iqtisadiyyatın fərqli sahələrində əməkdaşlıq edir. Nəqliyyat, logistika, kənd təsərrüfatı ilə yanaşı birgə sərmayə qoyuluşları da prioritetləşməkdədir. Hər iki ölkə müxtəlif beynəlxalq qurumlarda, o cümlədən Türk Dövlətləri Təşkilatında sıx və məhsuldar əməkdaşlıq formalaşdırıb.

Özbəkistan Füzuli şəhərində müasir standartlara uyğun orta məktəb inşa etdi. Artıq həmin məktəbdə Füzuli şəhər şagirdləri beynəlxalq standartlara uyğun təhsil ala bilərlər. Bu isə tərəflərin həmçinin humanitar və digər istiqamətlərdə də əməkdaşlığından xəbər verir. Dövlət başçıların qarşılıqlı rəsmi səfərləri ölkələr arasında münasibətlərin inkişafına xüsusi təkan verir.

Türk dövlətləri arasındakı strateji münasibətlər inkişaf edir və daha da dərinləşir. Bu Azərbaycan-Özbəkistan münasibətlərində özünü bir daha təsdiq etməkdədir".

Onu da qeyd edək ki, Özbəkistan son illərdə ölkəyə xarici investisiyaların cəlb sahəsində çox böyük nailiyyətlər əldə edib. Ölkədə biznes mühiti investorlar üçün cəlbedici hala gətirilib ki, bu da Özbəkistanın investisiya cənnəti imicinin formalaşmasına gətirib çıxarıb. Daşkənd ölkəyə investisiya yatırın xarici sahibkarlar, şirkətlər üçün çox əlverişli şərtlər təklif edir. Nəticədə, xüsusilə Körfəz ölkələrindən, Avropa İttifaqından çoxsaylı investorlar Özbəkistana axmağa başlayıb. 2022-ci ildə ölkə iqtisadiyyatına yatırılan xarici birbaşa investisiyaların həcmi 2,5 milyard dollar, 2023-cü ildə isə 7,2 milyard dollar təşkil edib. Bu, çox mühüm nailiyyətdir və Azərbaycanın bu sahədə Özbəkistan təcrübəsindən yararlanması ölkəmiz üçün çox faydalı ola bilər...

Ukraynada Azərbaycan - SOCAR-a qarşı anormal bir kampaniya başlandı. “Qazpromla” əməkdaşlığını bəhanə edərək, SOCAR-ı boykot etmək barədə mediada qara piar aparılır.

Hansı ki, SOCAR Ukraynada müharibə başlayan gündən təcili yardım, yanğınsöndürən maşınlarını fors-major hallarda didərgin düşmüş ailələrin maşınlarını yanacaq ilə təmin edib.

Azərbaycan balanslı mövqe tutaraq daim Ukraynaya humanitar yardımlar göndərərək, xeyli sayda ukraynalı uşağı reabilitasiya üçün Heydər Əliyev Fondu Azərbaycanla gətirib.

Soydaşlarımız Ukraynada döyüşürlər, 50-dən çox azərbaycanlı müharibədə həlak olub, 200-dən çoxu yaralanıb.

Digər bir məsələ odur ki, Ukrayna özü “Qazprom”la əməkdaşlığını bu gün də kəsməyib!

Ən əsası, Azərbaycan Ukrayna-Rusiya arasında sülh əldə edilməsi üçün balanslı bir tərəf kimi ümid yeridir və bu təşəbbüslə çıxış etmək niyyəti də mövcuddur.

Belə olan halda SOCAR-a qarşı kampaniya xüsusi bir qərəz, kampaniya kimi meydana çıxmaqla bəslənir. Bu Ukraynadan Qərbin tələb etməsi də istisna deyil. Ukrayna mediası niyə belə kəmfürsətlik etdi? Səbəb nədir? Dövlət qarşacaq mı? Zelenskinin mövqeyi necə olacaq?

VI Çağırış Milli Məclisin deputatı Azər Badamov hesab edir ki, bu kampaniya ukraynalıların beyninin məhsulu deyil: “Ukraynada SOCAR-a qarşı başladılan kampaniya Qərbin sifarişidir. Çünki SOCAR-ın fəaliyyəti Ukrayna üçün həyati əhəmiyyət daşıyır. SOCAR müharibə başlayan gündən Ukraynada yanacaq ilə bağlı böhran yarananda təcili yardım və fəvqəladə hallar avtomobillərini pulsuz yanacaq ilə təmin edib. Azərbaycan dəfələrlə Ukraynaya humanitar yardımlar göndərərək, Heydər Əliyev Fondu valideynlərini itirmiş uşaqların bir qrupunu Azərbaycana gətirərək reabilitasiya tədbirləri görüb. 50-dən çox azərbaycanlı Ukrayna tərəfində vuruşaraq həlak olub, 200-dən çoxu yaralanıb. Azərbaycan balanslı xarici siyasət yürüdü və müharibə edən hər iki tərəflə münasibətlərini qorumağa çalışır. Həm də Azərbaycanın hər iki tərəflə münasibətləri yaxşı olduğuna görə sülh təşəbbüsləri də çıxış edərkən müharibəni danışıqlar yolu ilə beynəlxalq hüquq normaları çərçivəsində həll olunmasına çağırışlar edib. SOCAR-ın “Qazprom”la əməkdaşlıq etmək haqqında sənədi imzalaması Ukraynada əslində narazılıq yaratmamalıdır. Çünki Ukrayna Rusiya ilə müharibə vəziyyətində olmasına baxmayaraq “Qazprom”la əməkdaşlığını davam etdirir

Ukraynada SOCAR-a qarşı başladılan kampaniya - Qərbin sifarişi, yoxsa...

Azər Badamov: “Bu, Azərbaycanın müstəqil xarici siyasətini həzm edə bilməyənlərin işidir”

və milyonlar qazanır. Burda SOCAR-ı ittiham etməkdə ukraynalıların heç bir haqqı yoxdur. Amma ukraynalı politoloqlar, ekspertlər və media orqanları SOCAR-a qarşı təbliğat aparır və ictimaiyyət arasında qəzəb yaratmağa çalışırlar. Bu məsələ heç də Ukraynanın daxilində meydana gəlməyib. Bu, Azərbaycanın müstəqil xarici siyasətini həzm edə bilməyən Qərbin sifarişidir. Onlar çalışırlar ki, Azərbaycana qarşı pis imic formalaşdırsınlar. Hətta bu məsələdə ermənilərin əli olduğunu da hesab edirik. Çünki sosial şəbəkələrdə Kiyevdə ermənilərin balaca bir piyada səkiyə asfalt döşədiyini reklam edərək Azərbaycana qarşı ittihamlar səsləndirirdi. Yəni, SOCAR-a qarşı aparılan qərəzli kampaniya ukraynalıların beyninin məhsulu deyil. Bu məsələdə barıt qoyanlar çoxdur və SOCAR-a qarşı qərəzli kampaniya təşkil etməklə Azərbaycan-Ukrayna münasibətlərinə xələl gətirilməsinə çalışırlar. Təəssüf ki, Ukrayna hakimiyyəti bu məsələyə qarışmır və Azərbaycana qarşı yönəlmiş bu qərəzli kampaniyanın qarşısını almır. Bu bir daha sübut edir ki, Ukrayna hakimiyyəti qərbdən idarə olunur və onların sifarişlərini icra edir. Amma müharibələr əbədi davam etmir. Zaman gələcək ki, Rusiya-Ukrayna müharibəsi də başa çatacaq və qərbin Ukraynadan imtina etdiyini də görəcəyik. O zaman Ukraynanın Azərbaycana çox ehtiyacı olacaq və bu gün apar-

lan qərəzli kampaniyaların nə qədər əhəmiyyətsiz olduğunu onda başa düşəcəklər. Azərbaycan beynəlxalq siyasətini xarici dairələrin sifarişlərinə əsasən qurmur və bezi dairələrin xoşuna gəlməyə də, dövlətin milli maraqlarına əsaslanaraq öz müstəqil siyasətini davam etdirir”.

Siyasi analitik Asif Nərimanlı bir vacib məqamı xüsusi vurğuladı: “Burada SOCAR-ın müharibə vaxtı pul-suz yanacaq verməsindən tutmuş, Ukraynada fəaliyyətinin bu ölkəyə verdiyi iqtisadi xeyirlərinə qədər (ən böyük vergi ödəyicilərindəndir) bir çox məsələni qeyd etmədən bir məqama diqqət etmək lazımdır. Müharibəyə rəğmən, Rusiya qazı hələ də Ukrayna ərazisindən keçərək, Avropaya çatdırılır və bundan “Qazprom” böyük pullar qazanır, rəsmi Kiyev də tranzit haqqı alır. O zaman, nə üçün bu tranzitin ləğv edilməsi tələb olunmur?!”

Tranzitin dayandırılmasını “5 illik müqavilə” ilə izah edirlər. Necə olur ki, Ukrayna Avropanın enerjisiz qalmaması, həm də tranzit haqqı qazanmaq üçün müharibə apardığı Rusiya ilə müqavilənin şərtlərinə əməl edir, Azərbaycandan isə əməkdaşlığı kəsməyi istəyirlər?!”

Rusiya qazının Ukraynadan keçərək, Avropaya daşınması ilə bağlı razılaşma bu ilin sonunda başa çatacaq. Avropa İttifaqı isə müqavilənin ən azı 2025-ci ilin sonuna qədər uzadılmasını istəyir və məlumatlara görə, bunun üçün Azərbaycandan Rusiya

ilə danışıqlarda vasitəçilik etməsinə xahiş edirlər.

Bütün bunların fonunda SOCAR-ın “Qazprom”la əməkdaşlığına qarşı başladılan kampaniyadan bir nəticə çıxır: Ukrayna özünün etmədiyini Azərbaycanın etməsini istəyir”.

Politoloq Turan Rzayevin sözlərinə görə, SOCAR-la bağlı başlanan kampaniyanın Ukrayna hökuməti ilə əlaqəsi yoxdur: “Kiyev indiki məqamda Bakı ilə münasibətləri pozacaq addımlar atmaz. Məsələ ondadır ki, Azərbaycan Rusiyanın Ukraynada apardığı müharibəni dəstəkləmir. Həmçinin rəsmi Bakı Kiyevə müharibənin ən kritik anlarında humanitar yardımlar edib, pulsuz yanacaq verib. Prezident Vladimir Zelenskinin və hökumətinin bütün bunları unudub “Qazprom”la strateji tərəfdaşlığın genişləndirilməsi barədə razılaşma əldə etdiyi üçün SOCAR-ı boykot etməsi inandırıcı deyil.

Ümumiyyətlə, SOCAR-ın “Qazprom”la imzaladığı sazişin mətninə baxdıqda görmək olur ki, bunun Ukraynaya heç bir aidiyyəti yoxdur. Belə ki, iki şirkət arasında “Şimal-Cənub” layihəsi kontekstində tərəfdaşlıq var və inkişaf edir. Yeni razılaşmanın detallarını isə “Qazprom”un rəhbəri Aleksey Miller açıqlayıb.

“Qazprom” və SOCAR arasında qarşılıqlı faydalı tərəfdaşlıq dinamik inkişaf edir. Buraya “Şimal-Cənub” layihəsi, cari ilin sentyabrında genişmiqyaslı elmi-texniki əməkdaşlıq proqramının imzalanmasına dair razılaşma

daxildir. “Qazprom”un rəhbəri Aleksey Miller şirkətlər arasında çoxşaxəli strateji tərəfdaşlığın genişləndirilməsi ilə bağlı razılıq əldə olunduğunu açıqlayıb. Bütün bunlara baxmayaraq, SOCAR-a qarşı boykotu məntiqi hesab edənlər varsa, deyim ki, müharibəyə, sanksiyalara baxmayaraq Rusiya qazı hələ də Ukrayna ərazisindən keçərək Avropaya çatdırılır. Bu satışdan isə yenə ən böyük gəliri “Qazprom” götürür, Ukrayna isə tranzit haqqı alır.

Söhbət təkəcə SOCAR-ın hədəf alınmasından getmir. Çünki bu, şirkətə qarşı ilk boykot cəhdi deyil. Belə ki, bir müddət öncə şirkətin İstanbuldakı ofisi etirazçıların hücumuna məruz qalmışdı. “Fələstin üçün min gənc” adlı qrup neft şirkəti ofisinin üçrəngli bayrağımızın rəngləri olan divarlarına qırmızı boya atıb, giriş qapılarını sındırmağa cəhd etmişdi. Həm İstanbuldakı bu olay, həm də Ukraynada başladılan boykot ehtimal ki, eyni mərkəzdən idarə olunur. Çünki SOCAR-a qarşı aparılan kampaniyalar məhz dost və əməkdaşlıq etdiyimiz ölkələrdə olur. Həmin ölkələrin, hökumətlərin belə bir şey etməsi məntiqsizdir.

Mümkündür ki, hər iki prosesin arxasında erməni lobbisi və diasporu, hətta Fransa dayanır. Belə ki, kampaniyalar SOCAR üzərindən aparılarsa da, məqsəd Azərbaycanın nüfuzunu zədələmək, etibarına xələl gətirməkdir. Məsələn, Ukraynadakı boykot Azərbaycanın işğalçı müharibədə Rusiyanı dəstəklədiyi təəssüratını yaratmağa hesablanıb. Bununla Qərbin Bakıya təzyiq etməsi istənilir. İstanbuldakı hadisədə isə Azərbaycanın İsrailə dəstək verdiyi fikri yaradılır, buna görə islam ölkələrinin Bakıya təzyiq göstərməsi istənilirdi. Nəticə etibarilə hər iki olay və hesablandığı məqsəd bənzərdir. Bu da prosesin vahid mərkəzdən idarə edildiyini göstərir”.

□ **Cavanşir ABBASLI,**
“Yeni Müsavat”

Vaşington Ukraynanın “Kursk planı”ndan xəbərdar olub

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Kurska daxil olduğu üçün Ukrayna tərəfinə sərt cavab tədbirləri barədə göstəriş verib. APA-nın “lenta.ru”ya istinadən xəbərinə görə, bunu Rusiyanın ABŞ-dəki səfiri Anatoli Antonov deyib.

Onun sözlərinə görə, Kreml rəhbəri Ukrayna ordusunun Rusiya ərazisinə daxil olan birliklərinin tez bir vaxtda zərərsizləşdirilməsini tapşırıb.

A.Antonov həmçinin bildirib ki, ABŞ tərəfi Ukraynanın “Kursk planı”ndan xəbərdar olub: “Mən qəti şəkildə əminəm ki, Kiyev bütün addımlarını Vaşinqtondan gələn göstərişlər əsasında atır. ABŞ sadəcə bir göstərişlə Kursk ərazisinə hücumu dayandıra bilər. Bir daha təkrar edirik ki, Ukrayna ordusu ABŞ-nin əmrləri olmadan addım atmır”.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Kursk vilayətinə müdaxiləsinə cavab verməklə bağlı qərar qəbul edib. Kiyevi ağır cəza gözləyir. “Yeni Müsavat” xəbər verir ki, bunu Rusiyanın ABŞ-dakı səfiri Anatoli Antonov deyib.

“Mən qəti əminəm ki, Kursk vilayətində baş verənlərə görə hamı ciddi şəkildə cəzalandırılacaq. Vladimir Putin Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin Kursk vilayətini işğal etməsinə necə cavab verəcəyi ilə bağlı artıq qərar verib”, - Antonov bildirib. Rusiyanın Kursk vilayətinin 130 mindən çox sakini yaşadığı yeri tərk edib. Kursk vilayətinin qubernator səlahiyyətlərini icra edən Aleksey Smirnov Ukrayna ilə sərhəd regionlarda vəziyyətə dair müşavirədə bildirib. Putin müşavirədə Kursk, Belqorod və Bryansk vilayətlərindəki vəziyyətlə bağlı məruzələri dinləyib.

Ukrayna ordusu isə Kurskla məhdudlaşmır, Rostov vilayətinin Proletarsk qəsəbəsindəki neft bazasına növbəti dəfə hücum edib. Ukrayna Silahlı Qüvvələri Kras-

Donbasdakı müharibə Krasnodara çatdı - Moskva aqressivləşir, Putin əmr verdi...

Kreml lideri Kiyevin cəzalandırılmasını tələb edib, Ukrayna ilə sərhədlərindən uzaq ərazilərdə neftbazaları, limanları bombalayır; analitiklərə görə, Rusiyanın hərbi kəşfiyyatı “kor” edilib - təhlil

nub-şərqdə) tutub və daha da cənuba doğru irəliləyiblər. Bu, Rusiyanın əvvəllər həmin ərazidə Karlovskoye su anbarının şərq sahilinin qalan hissəsini tutması barədə iddialarını təsdiqləyir. İşğalçıların T-0511 magistral yolundan (Oçeretino-Qrodovka) cənub və cənub-qərbə doğru irəliləməsi Ukrayna qüvvələrinin mühasirəyə alınmasına şərait yaradırdı.

Lakin Ukrayna birləşmələri buradan geri çəkilməklə,

əsas verir ki, Ukrayna Silahlı Qüvvələri son həftələrdə mühasirəyə alınmış mövqelərindən çıxıb.

Ukrayna-Rusiya savaşının coğrafiyasının Şərqi Avropaya doğru genişlənmə biləcəyi haqda savaşın ilk günlərindən danışılsa da, hazırda əks proses gedir. Savaş Rusiyanın içərilərinə doğru genişlənir. Kurskdan sonra Ukrayna artıq Krasnodarı da vurmağa başlayır. Ukraynanın Rusiyanın Krasnodar vilayətində

Bu arada rusiyalı politoloqlar, bəzi rus saytları artıq nüvə silahı ilə cavab verməyə, Kiyevi tutmağa çağırışlar edirlər. Eyni zamanda, Rusiya hərbi dairələrinin böyük hücumu başlamasının zəruriliyi deyilir. Rusiya doğru danırsa? Türkiyənin terror və təhlükəsizlik üzrə ekspert Abdullah Ağarın fikrincə, Ukrayna HHM sistemlərinə inteqrasiya edilmiş bir sıra elektron döyüş metodları ilə Rusiyanın hərbi kəşfiyyatının

Aİ-də qaz anbarlarının ehtiyatları 100 mlrd. kubmetrə yaxınlaşır

Avropa İttifaqında yeraltı qaz anbarlarının dolumluluq səviyyəsi 90,5%-i ötürüb. Bu barədə “APA-Economics” Avropa Qaz İnfrastruktur Operatorları Assosiasiyasına (Gas Infrastructure Europe, GIE) istinadən xəbər verir.

Məlumatla görə, Aİ ölkələrində anbarların dolumluluq səviyyəsi 90,54% təşkil edir, bu da son beş il ərzində bu tarix üçün orta göstəricidən 7,93 faiz bəndi çoxdur.

Qeyd olunub ki, hazırda anbarlardakı qazın ümumi həcmi 99,72 mlrd. kubmetr təşkil edir.

Xatırladaq ki, 2020-ci il dekabrın 31-dən Trans-Adriatik boru kəməri (TAP) vasitəsilə Avropaya Azərbaycan qazının nəqlinə başlanılıb.

qalır: “Ukrayna ordusunun Donbasda istiqamətində irəliləməsi hələ ki, Donbasda mövcud vəziyyətin Kiyevin xeyrinə dəyişməsinə səbəb olmayıb. Əgər ruslar lokal nəticələr qazanırsa, xüsusən Donetskə kənd-kənd əraziləri tutursa, deməli, Kurskda gedən döyüşlərə və ayrı-ayrı şəhərlərdə neft bazalarına olan hücumlara baxmayaraq, Ukraynada hərbi əməliyyatları aparmaq iqtidarındadır”.

F.Əliyev Rusiyaya növbəti hücumların olacağını istisna etmir: “Ukraynaya ələ gəlir ki, müharibə Rusiyanın dərinliklərinə təsir etdikcə, onlar da torpaqlarını geri qaytara biləcəklər. İndi görünür ki, mümkün deyil. Kurskda baş verənlər aldadıcı olmasın. Bu vilayətin kiçik bir hissəsi ələ keçirilib, Rusiya kimi ucsuz-bucaqsız ərazilərə malik ölkə üçün çox xırda itki sayılır. Düşünürəm ki, Rusiya Kurskun dinc əhalinin təxliyə edilmiş yerlərini bombalayacaq. Amma bütün hallarda müharibə hər iki tərəfin ərazisində davam edəcək. Kiyev vaxtaşırı dron zərbələrini endirməklə Rusiyanın diqqətini həm də içəriyə yönləndəcək”.

Siyasi ekspert Fuad Əliyev Kiyevin Rusiya ərazilərində destabilizasiya yaratmaq cəhdlərini mövsümi diversiya aktı sayır. Onun proqnozuna görə, Rusiya tezliklə Ukrayna qoşunlarını sərhədlərindən çıxaracaq, amma hücumlar səngiməyə-cək: “Ukrayna və onu müdafiə edən Qərb cəbhəsinin strategiyası müharibəni mümkün qədər Rusiyanın içərilərinə daşıya bilməkdir. Bunu Krasnodar, Rostov, hətta Həştərxana qədər dron hücumları ilə görmək olar.

□ **Emil SALAMOĞLU,**
“Yeni Müsavat”

nodar diyarındakı “Qafqaz” limanında yanacaq çənələrinin yerləşdiyi dəmiryol bərəsinə də raket zərbəsi endirib. Məlumatla görə, hücum zamanı Krıma yanacaq daşıyan “Konro Treyder” bərəsi batıb. Bərədə üzərində yanacaqda dolu 30 sternin olduğu deyilir.

Rusiya işğalçı qüvvələrinin Donetsk vilayətinin Pokrovsk şəhəri istiqamətində irəliləyişi isə davam edir. ABŞ Müharibə Araşdırmaları İnstitutunun (ISW) son hesabatına görə, Rusiya qoşunlarının irəliləməsi Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin öz əvvəlki mövqelərindən şəhərin cənub-şərqinə doğru çəkilməyə məcbur edib. Rusiya bu ərazidə Ukrayna qüvvələrinin taktiki mühasirəsini həyata keçirməyə cəhd edib. İnstitutun məlumatına görə, avqustun 22-də yayılan geolokasiya görüntüləri göstərir ki, ruslar bu yaxınlarda Ptıçyeni (Pokrovskdan cə-

mövqelərini Pokrovskdan şərq və cənub-şərqdə dəyişərək, cəbhə xəttini düz xətt üzrə müəyyənləşdirib. Bundan əvvəl son həftələr ərzində Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin hərbiçiləri E-50 magistral istiqamətində (Donetsk - Pokrovsk) demək olar ki, rus qoşunlarının mühasirəsinə düşüblər. Taktiki mühasirə təhlükəsi ukraynalıları geri çəkilməyə sövq edib. Bu istiqamətdə fəaliyyət göstərən Ukrayna briqadasının nümayəndəsi etiraf edib ki, cəbhəni düzəltmək və şəxsi heyətin həyatını xilas etmək üçün geri çəkilməyə məcbur olublar. Bununla belə, amerikalı müşahidəçilərə görə, Ukrayna Silahlı Qüvvələrinin xaos halda çıxarılması ilə bağlı heç bir hal müşahidə etməyib. Analitiklərin fikrincə, cəbhənin bu sektoru boyunca işğalçıların sürətli taktiki uğurlarının olmaması onu deməyə

yerləşən “Qafqaz” limanını raketlə vurmağı nəticəsində azı 20 nəfər itkin düşüb, onların çoxu sağ tapılsa da, bir neçə nəfərin taleyindən xəbər yoxdur. Raket hücumu zamanı zədələnən gəmidə 30 yanacaq çəni olub. Bu arada Rusiya Prezidenti Vladimir Putin deyib ki, Ukrayna Kursk AES-ə zərbə endirməyə cəhd edib. Bunu Rusiya prezidenti Vladimir Putin Ukrayna ilə sərhəd regionlarda vəziyyətə dair müşavirədə bildirib. O, Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentliyin Ukraynanın Kursk atom elektrik stansiyasına zərbə endirmək cəhdləri barədə məlumatlandırıldığını və AEBA-nın mütəxəssislər göndərəcəyini vəd etdiyini söyləyib. Putin ümidvar olduğunu bildirib ki, Atom Enerjisi üzrə Beynəlxalq Agentlik stansiyadakı vəziyyəti qiymətləndirmək üçün mütəxəssislər göndərəcək.

imkanlarını məhdudlaşdırdı, onu hətta kor etdi. Daha sonra kamikadze PUA-ları və s. vasitəsilə rus mövqelərini atəşə tutublar. Atəş eyni zamanda artilleriya ilə də davam etdirilib. Ardınca hər tərəfdən “döyülən” və nə baş verdiyini anlamayan, zəiflik göstərən rus qüvvələrinə qarşı qurudan hücum edilib və kiçik bir ərazi ələ keçirilib. Bənzər taktika davam etdirilib. Yəni “ildırımsürətli hərəkət” gedib. İndi isə rus ordusunun ələ keçirilən ərazilərdəki qalıqlarının mühasirəni yarması, eyni zamanda dəstəyin gəlməsini əngəlləmək üçün körpülər vurulur, Ukrayna ordusu özünə mövqe tutur.

Siyasi analitik Elxan Şahinoğlu isə hesab edir ki, Ukrayna ordusunun Rusiyaya müdaxiləsi Kiyevə üstünlük qazandırsa da, şərq cəbhəsində vəziyyət ağır olaraq

• **İsrail-İran savaşı arxa plana keçib. Hələlik bu gözənilmir. Gələn məlumatlar, müşahidələr onu deməyə əsas verir ki, müharibə Livana İsrail arasında başlaya bilər. Artıq bir neçə ölkə vətəndaşlarına Livanı təcili tərk etmək barədə xəbərdarlıq edib.**

Son olaraq Çin öz vətəndaşlarına Livanı mümkün qədər tez tərk etmələrinə dair bəyanat verib.

Çinin Beyrutdakı səfirliyi Livandakı, xüsusən də ölkənin cənubundakı "mürəkkəb təhlükəsizlik vəziyyətini" əsas götürərək, öz vətəndaşlarını "kommersiya uçuşları hələ də mövcud olduğu halda" mümkün qədər tez ölkəni tərk etməyə çağırıb. (APA)

Qeyd edək ki, müxtəlif ölkələr Livandakı vətəndaşlarını son həftələrdə İsrailə sərhəddə gərginliyin artması ilə əlaqədar təxliyə etməyə çağırıb.

Livan yaxın günlərdə vurulacaqmı? Cavabı nə ola bilər?

AMİP liderinin köməkçisi, politoloq Əli Orucov İsrailin müharibədən son ana qədər yayınacağını düşünür: "Livana İsrail arasında həmişə gərgin münasibətlər olub. Bu gərginlik 2006-cı ildə müharibəyə səbəb olmuş, hər iki tərəfdən tələfatla nəticələnmişdi. BMT-nin silahlı toqquşmaya müdaxiləsindən sonra tərəflər arasında atəşkəs əldə olunmuşdu. Lakin Livanda fəaliyyət göstərən Hizbullah hərəkatı zaman-zaman İsrailə problemlər yaratmış, raket zərbələri endirmişdi. HƏMAS-ın ötən ilin oktyabrında İsrailə hücumu ilə başlayan müharibədən sonra Hizbullah qruplaşması yenidən fəallaşaraq İsrailə qarşı hava hücumunu həyata keçirməkdədir. Təbii ki, bu hücumlara İsrail cavab verir. Bu qarşılıqlı hücumlar lokal xarakterli olsa da, bunun genişmiqyaslı hərbi əməliyyatlara keçmə riski hər keçən gün artır. Qeyd edək ki, Hizbullah silahlı qruplaşması Livanda xeyli nüfuz və tərəfdara malikdir. Qruplaşma İrandan maliyyə və hərbi dəstək alır. Bu da həmin hərəkatın Tehran rejiminin təsiri altına düşməsinə səbəb olub. HƏMAS lideri Haniyənin Tehrandə öldürülməsi və İsrail silahlı qüvvələri tərəfindən Hizbullahın komandirinin qətlə yetirilməsi İsrail-Livan arasında müharibə vəziyyəti yaradıb. Hizbullahçılar İsrailə amansız qisas vəd ediblər. Görünür, bir sıra dövlətlər öz vətəndaşlarını Livandan çıxarmağa çağırış etmələri təhlükəsinin böyüklüyündən, hər an müharibənin başlama ehtimalından qaynaqlanır. Livanda İsrailə qarşı qatı nifrət və düşmənçilik əhval-ruhiyyəsi hakimdir. Bir qığılcım yeter ki, regionda

İsrail-Livan savaşı başlayır? - ölkələr vətəndaşlarını buranı tərk etməyə çağırır

Əgər diplomatik təşəbbüslər intensivləşməsə, bu savaş bölgədə onsuz da mürəkkəb olan durumu dalana aparar

yacağı anlamına gəlir. Türkiyənin bu savaşın harasında yer alacağı, Azərbaycanın Türkiyə ilə qardaş, İsrail ilə tərəfdaş, eyni zamanda Türk və İslam dünyasının bir parçası, Fələstinlə bağlı belli mövqeyi olduğuna görə müəyyən suallar doğur. Təbii ki, arzuolunan ssenari regional və ya lokal müharibə olmadan atəşkəsin razılaşdırılmasıdır. Lakin nəticəni anlamaq üçün səbəbə köklənmək lazım olduğu kimi, hər şey ilk öncə ötən ilin 7 oktyabrından bəri Qəzzada 40 mindən çox fələstinlinin öldürüldüyü, 2 mindən çox isə İsrailin həlak olduğu müharibənin ədalətli şərtlərlə sonlandırılması ilə birbaşa bağlıdır. Çünki İsrail-Livan müharibəsi həm də Fələstindəki, Qəzzadakı müharibənin son mərhələsi olacaq və bu, Yaxın Şərqdə yeni status-kvonun yaranması ilə nəticələnməkdir".

□ **Cavansir ABBASLI, "Yeni Müsavat"**

yeni bir müharibə alovlandı. Onsuz da İsrail Livana, Hizbullah hava hücumları həyata keçirir. Hərbi obyektlərini raket zərbələri ilə məhv edir. Qarşılıqlı hücumlar davam edərkən, İranın da qızıq-dırıcı mövqeyi gərginliyi daha da artırır. Hesab edirəm ki, əgər diplomatik təşəbbüslər və cəhdlər intensivləşməsə İsrail-Livan müharibəsi başlaya bilər ki, bu da bölgədə onsuz da mürəkkəb olan durumu dalana aparar. Məncə, Tehranın məqsədi Hizbullahın vasitəsi ilə İsraili cəzalandırmaq, regiondakı prosesləri öz xeyrinə dəyişməkdir. Çünki HƏMAS -İsrail müharibəsində "pay" ala bilmədi. Danışqlar masasında yer verilmədi. Haniyənin öldürülməsi isə onun nüfuzuna ciddi zərbə vurdu. Düşünürəm ki, İsrailin indiki durumu digər dövlətlərlə eyni anlama müharibə aparmağa tam uyğun olmasa da, Hizbullahın hücumlarını da cavabsız qoymayacağı yəqindir. İsrail müharibənin dayandırılması ilə bağlı Qərbin təzyiqləri də artmaqdadır. Fikrimcə, Livandan təhlükələr gəlməyincə İsrail müharibədən maksimum qaçmağa çalışacaq".

Beynəlxalq münasibətlər üzrə şərhçi Şəhla Cəlilzadə qeyd etdi ki, İsrail-Livan müharibəsi həm də Fələstindəki, Qəzzadakı müharibənin

son mərhələsi olacaq: "31 iyulda HƏMAS lideri Haniyənin öldürülməsindən sonra yaşanan İsrail-İran gərginliyi fonunda hər kəs bu iki ölkə arasında müharibənin başlayacağını, İranın müharibə hazırlıqları apardığını təxmin edərkən hücum istiqaməti İsraildən şərqə deyil, şimala yönəlməkdədir. Bunun isə əsas səbəbi İranın qisas üçün birbaşa deyil, dolayı yolla, öz proksi qüvvələri vasitəsilə İsrailə hücum etməkdə olduğu. Bilirəm ki, 4-5 gün öncə Livan ərazisindən İsrailə raket zərbələri endirilib və bu zərbələrin böyük qismi "Dəmir Qübbə" tərəfindən məhv edilərsə də, bir qismi yaşayış məntəqəsi ərazisində itki və dağıntılara səbəb olub. Hücumdan az öncə Livan Hizbullahı fələstinlilərə görə İsrailə qarşı bütün tədbirlərə dəstək verəcəyini bəyan etmişdi. Hizbullah İrana bağlı qüvvə olsa da, aydındır ki, belə vəziyyətdə İsrail İrana deyil, Livana cavab zərbələri endirəcəkdi. Bundan başqa, qeyd etmək yerinə düşər ki, Livan Hizbullahı hücumu İsrailin daha öncəki hücumlarına cavab olaraq etdiyini bəyan edib. Onu da vurğulamaq lazımdır ki, İsrail-Livan qarşıdurması İsrailin yarandığı gündən bəri davam edir və mütəmadi atışmalarla, münafişlərin müxtəlif illərdə qızıqması ilə müşayiət olunur. Məsələn, 1980-ci il

lərdə Livan vətəndaş müharibəsi dövründə iki ölkə arasında münafişlə pik həddə çatmış, 1981-ci ildə Livanın cənubu (Qolan yüksəklikləri) İsrail tərəfindən ilhaq olunmuşdur. 2006-cı ildə II Livan müharibəsində 1 ay çəkən müharibədən sonra atəşkəs sazişi imzalanmışdısa da, yenə də tam olaraq bölgə sakitləşməyib. 2024-cü ildən bəri isə Livan-İsrail arasında vəziyyət Fələstindəki vəziyyətlə əlaqədar olaraq yenə gərginləşib. Hətta 26 iyundan bəri bəzi dövlətlər müharibə təhlükəsi ilə əlaqədar öz vətəndaşlarına Livanı tərk etməklə bağlı çağırışlar edirlər. Ən son hücumdən az öncə ABŞ prezidenti Co Bayden İsrail Baş naziri Netanyahuya təcili olaraq yeni atəşkəs sazişi imzalamasını məsləhət görmüşdü. Lakin görünən o ki, münafişlə yenidən qızıqma mərhələsindədir və dövlətlərin öz vətəndaşlarına artan çağırışları müharibənin aktiv fazaya keçid edəcəyinə işarədir. Qərbin əksər beyin mərkəzləri və düşünçə quruluşları yeni müharibənin sadəcə Livan üçün deyil, həm də İsrailin özü üçün dağıdıcı və çox təhlükəli olacağını düşünür, bunun ABŞ-ın birbaşa hərbi müdaxiləsini tələb edən regional müharibəyə keçid edəcəyini təxmin edir və buna görə müharibədən yayınmağın, təcili atəşkəsin razılaşdırılmasının

əhəmiyyətli olduğunu vurğulayırlar. Çünki Livan Hizbullahının rəsmiləri müharibə genişlənsə Kiprdəki hərbi bazanın da vurulacağını bəyan ediblər. Bu isə təbii olaraq müharibənin bölgəyə sıçra-

Nazir müavini: "Rusiyanın dərinliklərinə zərbələr müharibəni başa çatdırma bilər"

Rusiyanın hərbi aviasiyasının Ukrayna səmasındakı üstünlüyünə, törətdiyi raket terroruna və artilleriyasının gücünə ən effektiv cavab uzaqmənzilli raketlərlə bu ölkənin daxilindəki hərbi bazalara, silah arsenalına, eləcə də müdafiə sənayesi komplekslərinə zərbə endirilməsi olacaq.

APA-nın məlumatına görə, bunu Ukraynanın müdafiə nazirinin birinci müavini İvan Qavrilyuk deyib. Onun fikirləri nazirliyin "Telegram" kanalında paylaşılıb.

Onun sözlərinə görə, indiki şəraitdə bu, həm müharibə aparmağın, həm də Rusiyanı danışıqlara məcbur etməyin ən effektiv üsuludur:

"Uzaqmənzilli raketlərin Rusiya ərazisindəki hərbi obyektlərə tətbiq edilməsinə qoyulan məhdudiyyətlərin aradan qaldırılması müharibənin eskalasiyasına deyil, onun başa çatmasına aparan yoldur. Çünki bu tipli silahların, hərbi aviasiyanın, eləcə də hava hücumundan müdafiə vasitələrinin Rusiyaya qarşı istifadə edilməsi nəticəsində Kremldə başa düşəcəklər ki, Rusiya ordusu heç vaxt Ukraynadakı müharibədə uğur qazana bilməyəcək və bunun nəticəsi onlar üçün ağır olacaq".

Ermənistan Zəngəzurdan keçən kommunikasiyalara Rusiya FTX-nın nəzarətindən imtina edib. Bunu Rusiya Xarici İşlər Nazirliyinin rəsmi nümayəndəsi Mariya Zaxarova deyib. Onun sözlərinə görə, Ermənistan üçün əsas öz uğursuzluqlarına görə başqalarını günahkar çıxarmaqdır.

Rusiya XİN sözcüsü vurğulayıb ki, İrəvan Rusiya Federasiyası Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin sərhəd xidməti tərəfindən nəqliyyat axınına nəzarətdən imtina edib və faktiki olaraq işçi qrupda iştirakını dondurub. Heç şübhəsiz ki, Ermənistan bu addımı Qərbin təzyiqi ilə atıb. Eyni zamanda Zəngəzur dəhlizinə qarşı allergiyası olan cənub qonşumuzun da Ermənistanə təsirini unutmaz. Amma faktiki olaraq Ermənistan ABŞ, Fransa və digər qərb ölkələrinin hərbi qüvvələri üçün plasdarma çevrilməklə İranın özünə belə təhlükə yaradır. Bu yaxınlarda Tehrandan İrəvana xəbərdarlıq məzmunlu açıqlamanın gəlməsi İranın Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı korrektorlərə səbəb ola bilər. Lakin hələlik İrəvan Zəngəzur dəhlizinə "yaşıl işıq" yandırmaq niyyətində deyil və dəhliz məsələsinin sülh sənədindən çıxarılması barədə açıqlama da məhz bunun göstəricisidir. Amma bu da var ki, Azərbaycanın əsas hissəsi ilə Naxçıvan bölgəsinin arasında quru əlaqənin təmin olunmaması halında sülhdən, əməkdaşlıqdan, kommunikasiyaların açılmasından söhbət gedə bilməz. Üstəlik, Zəngəzur dəhlizi global əhəmiyyətli layihədir, həmçinin Rusiya üçün olduqca vacibdir. Deməli, Ermənistanın israrı nəticəsiz olacaq. Bəs, belə olan halda əgər Zəngəzur dəhlizi reallaşarsa, nəzarət məsələsi necə olacaq? Ermənistanın bu davranışının arxasında hansı planlar durur? Onlar kənar qüvvələrin - Aİ missiyyasının və sair - bu dəhlizə nəzarəti şertini qaldıra bilərmi? Belə olarsa nə baş verər?

Ədalət, Hüquq, Demokratiya Partiyasının sədri, deputat Qüdrət Həsənzadə "Yeni Müsavat"a açıqlamasında bildirdi ki, Ermənistan 10 noyabr 2020-ci il atəşkəs haqqında üçtərəfli Biriş Bəyanatının şərtlərinə zidd olaraq Zəngəzur dəhlizinin açılmasından Qərbin və İranın təzyiqlərinə görə imtina edir: "Baxmayaraq ki, bu dəhliz Ermənistanın milli və dövlət maraqlarına tam cavab verir, onun iqtisadiyyatının inkişafına əhəmiyyətli töhfə verə bilər. Qərb Rusiyanı zəiflətmək və onu bölgədən çıxarmaq üçün Şimal-Cənub dəhlizinin açılmasında, xüsusilə yola

Ermənistanın Zəngəzur dəhlizində Rusiyaya "hücumu"

Rusiya Azərbaycanla Ermənistan arasında sülh danışıqlarında rol almağa hazır olduğunu yenə xatırladır, Vaşinqton və Brüssel isə ikitərəfli müzakirələr modelini dəstəkləyir - təhlil

Deputat: "Ermənistan Zəngəzur dəhlizinin açılmasından Qərbin və İranın təzyiqlərinə görə imtina edir"
Politoloq: "Bu məsələ əvvəl-axır Azərbaycanın tələblərinə uyğun yerinə yetirilməlidir"

Rusiyanın nəzarət etməsində maraqlı deyil. İranın fərs-molla hakimiyyəti isə tür-kəfob olduğu üçün məsələyə belə yanaşır ki, "mənə ziyanı olsa da, qoy Azərbaycan müsəlmanları da əziyyət çəksin". Qərbin ermənipərəst dairələri Ermənistanı inandırır ki, Rusiya Ukraynada məğlub olacaq və bu Rusiyada Qərbyönlü hakimiyyətin formalaşmasına yol açacaq. Biz o zaman onlara deyəcəyik ki, birinci Qarabağ savaşında olduğu kimi sizə kömək etsinlər".

Q.Həsənzadə əmindir ki, Ermənistan vaxt udmaq və yeni müharibəyə hazır olmadığı üçün onu önləmək məqsədilə özünü sülhpərvər göstərməyə çalışır: "Düşünür ki, Qərbin Türkiyəyə təzyiqi nəticəsində Azərbaycanla anlaşmadan Türkiyə ilə kommunikasiya xətlərinin açılmasına nail olacaqlar. Onlar səmimi olaraq sülh istəyirdilər, çoxdan konstitusiyalarını deyib, Azərbaycana ərazi iddialarından imtina edirdilər. Ermənistan onun işğalçılıq siyasətini sona qədər dəstəkləmədiyi üçün Rusiyadan narazı qalıb və hazırda reallıq hissini itirərək Qərbin Rusiyanı regiondan sıxışdırmaq siyasətinin iştirakçısına çevrilib. Bu, onların öz işidir, amma anlamırlar ki, biz

Naxçıvana maneəsiz gəlib-gələ bilməyəcəyiksə, Ermənistanla kommunikasiya xətləri heç vaxt açılmayacaq!" ƏHD partiyasının sədri fikrincə, Ermənistanın Qərbə güvənərək öz öhdəliklərini yerinə yetirməməsi, regionda destruktiv fəaliyyəti, İranın əlaltısına çevrilməsi ona yaxşı heç nə vəd etmir.

Sosial Tədqiqatlar Mərkəzinin icraçı direktoru Sahib Məmmədov da xatırladı ki, 10 noyabr 2020-ci il tarixli Üçtərəfli Bəyanatın 9-cu bəndinə əsasən, Ermənistan Respublikası vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili məqsədi ilə Azərbaycan Respublikasının qərb rayonları və Naxçıvan Muxtar Respublikası arasında nəqliyyat əlaqəsinin təhlükəsizliyinə zəmanət verir: "Həmin bəndə görə, "Nəqliyyat əlaqəsi üzrə nəzarəti Rusiyanın Federal Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin orqanları həyata keçirir". Bu bənd üzrə Ermənistanın öhdəliklərindən biri də bölgədəki "bütün iqtisadi və nəqliyyat əlaqələri"ni bərpa etməkdir. Beləliklə, yalnız 9-cu bənddə Ermənistanın 3 öhdəliyi var. Kommunikasiyanı bərpa etmək, təhlükəsizliyi təmin etmək və Rusiya Federasiyasının Fe-

deral Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidmətinin nəzarətini təmin etmək".

S.Məmmədov qeyd etdi ki, Ermənistan bu bənd üzrə heç bir öhdəliyini yerinə yetirməyib: "Hazırda isə hətta digər iki bəndi yerinə yetirəcəyi təqdirdə, nəzarətin Rusiya Federasiyası Təhlükəsizlik Xidmətinin Sərhəd Xidməti tərəfindən həyata keçirilməsinə dair öhdəliyindən də imtina edir. Əslində Azərbaycan üçün vacib olanlar kommunikasiyanın bərpası, həmin nəqliyyat dəhlizindən vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz - gömrük və sərhəd yoxlaması olmadan anlamını verir - hərəkətinin təşkili olunması və təhlükəsizlik məsələsidir. Əgər Ermənistan dəhlizi bərpa edib, vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz - gömrük və sərhəd yoxlaması olmadan anlamını verir - hərəkətinin təşkili edəcəksə və təhlükəsizliyə təminat verəcəksə, bu halda 9-cu bəndin 3-cü hissəsindən imtina artıq Ermənistan-Rusiya məsələsidir. Amma Ermənistan bunu edəcəkmidi? Dəhliz üzrə kommunikasiyanı bərpa edəcəkmidi? Etsə belə, təhlükəsizliyə tam təminat verəcəkmidi? Axı biz xatırlayıq, hətta so-

vet vaxtı, əmin-amanlıq dövründə belə, həmin ərazidən keçən sərnişin qatarlarına hücumlar olurdu, süşələr sındırılırdı, yollarda olan işıqforlar sıradan çıxarıldı, yük qatarlarından mallar qarət olunurdu və sair. Bizim üçün problem budur. Əgər kommunikasiya bərpa olunsa və vətəndaşların, nəqliyyat vasitələrinin və yüklərin hər iki istiqamətdə maneəsiz hərəkətinin təşkili təmin olunsa, bu zaman Ermənistan təhlükəsizliklə bağlı əlavə öhdəlik götürməli, təhlükəsizliyin pozulması ilə bağlı mümkün zərərin ödənilməsinə zəmanət verməlidir".

O ki qaldı Ermənistanın əvvəldən başlanmış anti-Rusiya demarşlarına, S.Məmmədova görə, sadəcə Ukrayna ordusunun Rusiyanın bir neçə vilayətində uğurlu sayılan əməliyyatı Ermənistanı daha da həvəsləndirib və xəyanət prosesini daha da intensivləşdiriblər: "Rusiya isə sadəcə nəticə çıxarmalıdır. Ermənistanla strateji müttəfiqlik nə dərəcədə nəticəvi idi. Milyardlarla dəyəri olan silahların Ermənistanə təmənnaşız verilməsi, Ermənistanın iqtisadiyyatını ayaq üstə saxlaması hansı qazancı verdi Rusiyaya? Ermənistan Qərb dövlətlərinə də xəyanət edəcək. Sadəcə global geostrateji vəziyyətin dəyişməsinə gözləmək lazım gələcək".

Politoloq Tural İsmayilov isə hesab edir ki, Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı maddənin sülh sazişi layihəsindən çıxarılması bölgədə yeni proseslərə yol açsa da, Ermənistanla Azərbaycan arasında danışıqlar prosesinə mənfi təsir göstərən amillərdən biri deyil: "Nəzərə almaq lazımdır ki, bu günə qədər iki ölkə arasında sülh danışıqlarına ən böyük əngəli Ermənistan tərəfi törədib". Politoloqun sözlərinə görə, İrəvan etdiyi müxtəlif provokasiyalarla danışıqların ölü nöqtədən tərpənməyinə heç bir təkan verməyib, əksinə, prosesləri ləngitməklə məşğul olub: "Həm Ermənistanın müxtəlif təxribatları, həm də onun havadarlarının bölgə

ilə bağlı yanlış siyasətləri nəticəsində nəinki Azərbaycanla Ermənistan arasında yekun sülh sazişi bağlı ciddi irəliləyişlər var, əksinə Ermənistanın hər gün daha da silahlandırıldığını və bölgədə sülh əleyhinə sabotajçı qüvvə kimi ondan istifadə edildiyini görürük. Digər bir tərəfdən nəzərə almalıyıq ki, Zəngəzur dəhlizi Ermənistanın bir dövlət olaraq 10 noyabr bəyanatında üzərinə götürdüyü öhdəlikdir. Bu gün nə qədər ki, Ermənistan hakimiyyəti, ictimai-siyasi cəmiyyəti bu prosesdən boyun qaçırtmağa və ya müxtəlif kontekstlərdə manipulyasiya etməyə çalışsa da, reallıq dediklərimizdən ibarətdir. Bu baxımdan Zəngəzur dəhlizi ilə bağlı məsələ əvvəl-axır Azərbaycanın tələblərinə uyğun yerinə yetirilməlidir".

T.İsmayilov əlavə etdi ki, sadəcə olaraq rəsmi Bakı növbəti dəfə böyüklük göstərərək danışıqlar prosesinin dalana dirənməməsi üçün belə bir addım atıb: "Ancaq bu, o demək deyil ki, Zəngəzur məsələsi arxa plana keçib. Bununla Azərbaycan növbəti dəfə nümayiş etdirmiş olur ki, bütün kompromislərə və səmimi niyyətlərinə rəğmən, onun qarşısında sülhlə bağlı mesajlar verib, praktikada sülh prosesini sabotaj edən bir dövlət dayanıb".

Yazı çapa hazırlanarkən məlum oldu ki, Rusiya prezidenti Vladimir Putin Bakıda anons etdiyi kimi, Ermənistanın baş naziri Nikol Paşinyanla danışıb. Erməni mediası bildirir ki, Paşinyanla Rusiya prezidenti Vladimir Putin arasında telefon danışığı olub. Respublika hökumətinin mətbuat xidmətindən verilən məlumata görə, Putin Paşinyana ötən həftə Azərbaycana səfərinin təəssüratları barədə məlumat verib və buna görə Ermənistanın baş naziri Rusiya Federasiyası prezidentinə təşəkkür edib. Həmsöhbətlər Ermənistan-Rusiya ikitərəfli gündəliyinə dair məsələləri müzakirə etmək üçün imkan daxilində görüşmək barədə razılığa gəliblər.

İstisna deyil ki, Azərbaycan Prezidentinin Ermənistanla perspektiv münasibətlər, sülh mövzusu, Zəngəzur dəhlizi və sair məsələlərlə bağlı mövqeyi də Paşinyana bir daha xatırladılıb. Həm də Zəngəzur dəhlizi bu gün Rusiya üçün çox vacib layihədir, o mənada kənarda qalması mümkünsüzdür. Paşinyan üçün "qum saatı"nın işə salındığını söyləmək olar, indi görək onu hind, ya fransız silahları xilas edəcəkmidi?..

E.Pasasoy,
"Yeni Müsavat"

Bir müddətdir ki, Azərbaycanda devalvasiya olacağı, dolların qiymətinin artacağı barədə informasiyalar, şayiələr dolur. Son olaraq belə həyəcanlı xəbər 2 gün öncə media və sosial şəbəkələri bürüdü.

Həmçinin, bir çox banklar 2 gün ərzində dollar satışını da məhdudlaşdırdılar.

Düzdür, Mərkəzi Bank dollar satışında məhdudiyyət tətbiq edilmədiyini bəyan etdi, ancaq bir çox banklarda 20-21 avqustda vətəndaşlara dollar satılmayıb və ya 100 dollardan çox verilməyib.

Bu ajiotajın əsası varmı? Azərbaycanda dollar bahalaşması, devalvasiya ehtimalları varmı?

İqtisadçı Natiq Cəfəri bildirib ki, Azərbaycanda devalvasiya inzibati qərarla ola bilər. Bu, bazarda baş verən hadisələrlə əlaqəli deyil: "Azərbaycanda məzənə inzibati qaydada tənzimlənir. Mərkəzi Bank və hökumət bununla bağlı qərar verərsə, o vaxt olar. Bunun ehtimalları ona görə yüksəkdir ki, artıq 9-cu ildir ki, sabit məzənə rejimindəyik. Məzənə dəyişmir. Bu uzun müddət belə qala bilməz. Müəyyən müddətdən sonra müəyyən dəyişikliklərə ehtiyac yaranacaq. Həm də ona görə ki, Azərbaycanda neftin hasilatı və neft gəlirləri, neftin qiyməti də azalır. Bu il olacağına inanmıram. Yəqin ki, gələn devalvasiya ilə bağlı qərar verilə bilər".

İqtisadçı-ekspert Rəşad Həsənov deyir ki, hazırkı iqtisadi mühit, ölkənin idxal-ixrac əməliyyatlarının, tədiyyə balansının strukturunun göstəricilərinin, monetar siyasətin elementlərinin, fiskal yanaş-

Dollar ajiotajı - süni, yoxsa....

Ekspertlər yaxın müddətdə Azərbaycanda devalvasiyaya gözləntisi olmadığını deyir, amma...

maların və sosial aspektlərin, xüsusi ilə də risklərin təhlili nəticəsində gələnən qənaət ondan ibarətdir ki, bu gün Azərbaycanda maliyyə bazarında devalvasiyanı şərtləndirən təzyiq yoxdur. Bu gün maliyyə bazarında təklif qıtlığı yaranarsa, bu, qısamüddətli texniki səbəblərdən baş verə bilər. "Uzun müddətli dövr üçün bu qıtlığı şərtləndirən hər hansı bir faktor yoxdur. Ölkəyə daxil olan valyuta ölkədən çıxan valyuta ilə müqayisədə xeyli çoxdur. Bu şəraitdə devalvasiyanın iqtisadi və mone-

tar aspektləri görünür. Bu istiqamətdə təzyiqlər yoxdur. Amma onu da nəzərə almaq lazımdır ki, Azərbaycanda manatın məzənəsi dikte ilə formalaşır. Əgər hansısa fərqli arqumentlərlə, əsaslandırmaqla hökumət qərar qəbul edərsə, bu da mümkündür. Yəni göstəricinin dikte qaydasında dəyişməsi ola bilər. Bu barədə müşahidələrimiz göstərir ki, hökumətdə hər hansısa qənaət yoxdur. Ancaq haçansa belə bir qərar qəbul etmə imkanları var. Faktiki olaraq heç bir real sə-

bəb Azərbaycanda devalvasiyanı şərtləndirmir. Devalvasiyanın yaradacağı inflyasiya tədbirləri, sosial yük, vətəndaş və biznes üçün yaradacağı əlavə problemləri nəzərə almaq şərti ilə hökumət bu istiqamətdə hələlik qərar qəbul etməyəcək. Ən azından 2024-cü ildə devalvasiya gözlənilir".

Ekspert bankların dollar satışını məhdudlaşdırmasından da danışır: "Dəfələrlə buna bənzər hallar baş verib. Amma 2017-ci ildən bəri faktiki olaraq ölkədə sabit

məzənnədir. Ola bilsin ki, hərəclər arasındakı vaxt hansısa səbəbdən uzanır, banklar proqnozlaşdırmaqda çətinlik çəkirlər və lazım olan qədər hərəclərdən valyuta almırlar, nəticədə belə bir qıtlıqla üzləşirlər.

Azərbaycan bazarı çox kiçikdir. İri bir şirkətin bazara daxil olub, valyuta alıb hansısa borc öhdəliyini yerinə yetirməsi belə ciddi valyuta qıtlığı yarada bilər".

Ekspert bankların köhnə dollar satışına olan marağına da diqqət çəkib: "Bankların kassalarında köhnə dollar var. Onu müştərilərə verəndə problem yaranır, götürmək istəmirlər. Çünki banklar bəzi hallarda köhnə valyutayı götürəndə müştəriyə problem yaşadıqlar. Bununla bağlı stereotip var. Vətəndaş buna görə də köhnə dolları almağa meyilli deyil.

Məsələ odur ki, köhnə dolların yığılması və onun federal rezerv sistemində çatdırılması ilə bağlı xərclər banklar üçün müəyyən çətinlik yaradır. O baxımdan banklar çalışırlar ki, köhnə dollarları bazarda əritsinlər ki, əlavə xərc və komissiya ilə üzleşməsinlər".

Milli Məclisin 6-cı çağırış deputatı olmuş Azər Badamov bildirir ki, son vaxtlar

bankların dollar satmaqdan yayınmaları və manatın devalvasiyaya uğrayacağı ilə bağlı yayılan xəbərlər əsassızdır. Dolların satışı ilə bağlı müəyyən olunmuş qaydalar var.

"Bu qaydalarda hər bir şəxsə dollar satılması ilə bağlı hədd müəyyən olunub. Banklar da həmin qaydalara uyğun satışını həyata keçirirlər. Ola bilsin ki, son vaxtlar dollara tələbat həmişəkindən daha çox olsun. Bunun da yay mövsümü ilə əlaqədar olduğunu hesab edirəm. Çünki bu aylarda hamı məzuniyyətə çıxmağa və xaricdə istirahət etməyə çalışır. Bu baxımdan dollara olan tələbatın müvəqqəti olaraq artması gözləniləndir. Amma manatın devalvasiyaya uğrayacağı ilə bağlı yayılan xəbərlərin heç bir əsası yoxdur. Biz enerji resurslarımızı əsasən dollarla satırıq. Enerji resurslarının beynəlxalq bazarlarda qiymətləri yuxarı həddə qalmaqdadır".

Qeyd edək ki, Musavat.com-un əməkdaşı bir neçə banka baş çəkib və real mənzərəni öyrənməyə çalışıb. "KapitalBank"dan bildirilib ki, əgər şəxs il ərzində dollar alışı etməyibsə, ona gün ərzində 11 min 750 dollar satıla bilər. "Expressbank" dan isə bildirilib ki, şəxsə 20 min manatlıq dollar satıla bilər.

□ Şahənə RƏHİMLİ, "Yeni Müsavat"

"Aztelekom"dan ölkədə internetin sürətinin zəif olmasına dair açıqlama

Kütləvi informasiya vasitələrində dərc edilmiş abunəçilərin xidmətdən imtina etmək barədə hüquqlarının "Aztelekom" MMC tərəfindən pozulması ilə bağlı məlumat əsasən bildiririk ki, abunəçilərlə münasibətlər müvafiq telekommunikasiya xidmətlərinin göstərilməsi barədə müqaviləyə və qüvvədə olan qanunvericiliyin tələblərinə əsasən tənzimlənir.

"APA-Economics" xəbər verir ki, bu barədə "Aztelekom" MMC-nin yaydığı açıqlamada bildirilib.

Qeyd olunub ki, müqavilə şərtləri və mövcud qanunvericiliyin tələbləri nəzərə alınmaqla abunəçi yeni tariflərin tətbiq edilməsi ilə bağlı xidmətlərdən imtina etmək istədiyi təqdirdə yeni tariflərin tətbiq edildiyi gündən 30 gün

müddətində yazılı şəkildə müraciət etməklə telekommunikasiya xidmətini dayandıra bilər. Bu halda xidmətlərdən imtina ilə bağlı abunəçidən ONT modemini geri qaytarılması istənilir və həmin ava-

danlığın dəyəri tələb edilmir. Kütləvi informasiya vasitələrində "Aztelekom" MMC tərəfindən təqdim edilən internet sürətinin müqavilə şərtlərinə uyğun olmadığı barədə məlumatlarla bağlı bildir-

mək istəyirik ki, internet xidmətinin təminatı abunəçilərlə bağlanmış müqavilə şərtlərinə uyğun olaraq həyata keçirilir. Lakin fərdi ev təsərrüfatlarında telekommunikasiya xidmətlərinin təminatında tex-

niki nasazlığın baş verməsi mümkündür və belə hallarda abunəçilərin müraciəti əsasında internet xidmətində yaranan texniki nasazlıqların aradan qaldırılması təmin edilir.

Internetin sürətinin zəifliyi ilə bağlı müraciətlərin qeydiyyatı zamanı problemlərin əsas 3 səbəbdən qaynaqlandığı müşahidə olunur:

1. Cihazların uyğunluğu. Internet sürətinin 100 Mbit/s olması üçün abunəçinin istifadə etdiyi cihazlar (kompüter, notbuk, telefon və s.) bu sürəti dəstəkləməlidir. Əgər cihazın şəbəkə adapteri və ya Ethernet portu 100 Mbit/s və ya daha yüksək sürəti dəstəkləmirsə, real sürətin aşağı olması müşahidə olunur.

2. Modem və marşrutlaşdırıcının konfigurasiyası. Modem və ya marşrutlaşdırıcının konfigurasiyası düzgün aparılmadıqda internet sürəti məhdudlaşa bilər. Məsələn, modem köhnə versiyadadırsa və ya düzgün konfigurasiya olunmayıbsa, yüksək sür-

ətləri təmin edə bilməz. Həmçinin Wi-Fi marşrutlaşdırıcılarının bəzi parametrləri (kanal seçimi, bant genişliyi) düzgün qurulmadıqda Wi-Fi üzərindən internet sürətinin əhəmiyyətli dərəcədə azalması müşahidə olunur.

3. Dalğaların konfigurasiyası olunmaması. Wi-Fi dalğalarının yayılması ətraf mühitdən və istifadə olunan dalğa bantlarından asılıdır. Məsələn, 2.4 GHz bantı daha geniş əhatə dairəsini təmin etsə də, daha aşağı sürətlər təqdim edir və müdaxilələrə daha həssasdır. 5 GHz bantı isə daha yüksək sürətlər təmin etsə də, əhatə dairəsi məhduddur. Əgər bu dalğalar düzgün konfigurasiya olunmayıbsa, internet sürəti azalacaq.

Yarana biləcək hər hansı texniki nasazlıqlarla qarşılaşdıqları halda "Aztelekom" abunəçilərindən "170", "Baktelecom" abunəçilərindən isə "155" Çağrı Mərkəzinə müraciət etmələri xahiş olunur.

Uzun illərdir Bakıda və rayonlarda 100 minlərlə çıxarışı olmayan evin sənədləşdirilməsi məsələsindən danışılır. Bununla bağlı 2 il öncə Prezident xüsusi sərəncam imzalayıb, komissiya yaradılıb. Lakin bu günədək məmurlar ciddi bir iş ortaya qoymayıblar. Niyə sənədsiz evləri sənədləşdirmək icra hakimiyyətlərinin, müvafiq qurumların marağında deyil? Məsələ niyə yubanır?

“Bakı və Abşeronda olduğu kimi, bölgələrdə də yaşayış evlərinin çıxarışı ilə bağlı ciddi problemlər var.

Xüsusilə, əksər kənd evlərində çıxarış, demək olar, yoxdur. Bu evlər ya sənədsizdir, ya da yerli icra hakimiyyəti orqanları, bələdiyyələr tərəfindən verilən sənədlər əsasında tikilib”.

Bunu əmlak eksperti El-nur Fərzəliyev “Xəzər Xəbər”ə bildirib. O deyib ki, kənd evlərinin bir çoxu hələ də çıxarışla təmin edilməyib: “Evlərin çıxarışının olmaması onların alqı-satqıda istifadə edilməsini məhdudlaşdırır. Bununla yanaşı, turizm potensialı olan ərazilərdə inkişafı xeyli zəiflədir. Bundan başqa, çıxarışsız kənd evlərinə maraq azalır”.

Məsələ ilə bağlı Əmlak Məsələləri Dövlət Xidmətindən bildirilib ki, əlində hüquqi sənədi olan vətəndaşların evlərinin çıxarışla təmin edilməsində heç bir problem yoxdur. Ümumiyyətlə, sənədi olma-

yıldı. Burada müvafiq qanunların və normativlərin də prosesə uyğun olmasının vacibliyi vurğulanırdı. Hazırda bu istiqamətdə iki qurum tərəfindən işlər görülür. 2024-cü il ərzində bu portalı ictimaiyyətə təqdim olunacağı bildirildi. Amnistiya qanunla icazə verilməmiş yerlərdə, yəni xüsusi mühafizə olunan və normativə uyğun olmayan ərazilərdə tikilən evlərə şamil edilməyəcək.

Onu da nəzərə çatdıraraq ki, bir neçə il əvvəl Bakı Şəhər İcra Hakimiyyəti paytaxt və paytaxtətrafı ərazilərdə tikilmiş sənədləşdirilməsi mümkün hesab edilən qanunsuz evlərin sayının 700 mindən artıq olduğunu bildirmişdi. Onların çoxunun avtomobil, dəmiryol, su, qaz, işıq xətlərinin mühafizə zolaqlarında inşa olunduğu deyilirdi. Bundan əlavə, bir sıra evlər bələdiyyələr tərəfindən dövlət mülkiyyətindəki torpaq sahələrinin qanunsuz satdığı ərazilərdə inşa olunub. Başqa bir qrup

Ölkənin bitməyən “kupça” dərdi - həllinə mane olan məmurlar...

Ekspert deyir ki, portal 2024-dən işə düşəcək, normativ qaydalara zidd olmayan, sənədləşməsində problem olmayan evlər mütləq sənədləşdiriləcək

Azərbaycan Qiymətləndiricilər Cəmiyyətinin sədri Vüqar Oruc mövzu ilə bağlı “Yeni Müsavat”-a fikirlərini bildirib: “Sənədsiz evlər yüz minlərdir. Bizdə olan məlumata görə təqribən 600 mindən çox sənədsiz ev var, bu böyük bir rəqəmdir. Bu evlərin içərisində icazə olmadan tikilən, yaxud da müəyyən normativ qaydalara uyğun tikilməyən evlər var. Elə evlər də var ki, həm meşə zolağında, həm üzərindən yüksək gərginlikli elektrik xətti keçən ərazilərdə, eləcə də kommunikasiya xətlərinin keçdiyi yerlərdə tikilib. Onların sənədləşdirilməsi hüquqi baxımdan

yehtlər sənədləşməlidir. Bir baza olmalıdır, o bazaya uyğun olaraq ev kimə məxsusdur, sahəsi nə qədərdir və sairə. Bu prosesin aparılması əslində böyük bir layihədir. Hər bir qurulan yeni dövlətin qarşısında duran bir nömrəli məsələdir. İndiyə qədər niyə olmayıb. Bu gecikmələrin səbəbi Qarabağ problemi var idi, dövlətin diqqəti bu istiqamətə yönəlmişdi. 30 ildən artıq işğal altında olan torpaqlarımız azad olundu, ərazilərin yenidən qurulması prosesi gedir. Artıq Azərbaycan dövləti indiyə qədər həll olmamış problemləri həll etmək, eyni zamanda ölkə vətəndaşlarının rifah halının yüksəldilməsi isti-

Bakıda bu mənzillər kütləvi satışa çıxarıldı

Ötən ilin yanvar ayında Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi məcburi köçkünlər üçün tikilmiş 1662 mənzilin onlayn satışına başlayıb. Satışa çıxarılan mənzillər Qaçqınların və Məcburi Köçkünlərin İşləri üzrə Dövlət Komitəsinin sifarişləri ilə Bakının Ramana, Ümid, Kürdəxanı qəsəbələrində, Abşeron və Samux rayonlarında inşa edilən binalarda yerləşir.

Bu mənzillər daşınmaz əmlak bazarında MTK-ların satışa çıxardığı evlərdən nisbətən ucuz təklif olunur. Bəs görəsən, keyfiyyət olaraq necədir?

Mövzu ilə bağlı Yenisabah.az-a danışan əmlak məsələləri üzrə ekspert Ramil Qasımsadə bildirib ki, sözügedən mənzillərin qiymətləndirmə prosesi düzgün aparılmayıb:

“Hazırda o binalar boş qalıb və demək olar ki, alıcı yoxdur. İlk növbədə Əmək və Əhalinin Sosial Müdafiəsi Nazirliyi tərəfindən bu binalardakı mənzillərin qiymətləndirilməsi zamanı baş tutan tender prosedurunda biz də iştirak etdik. Deyə bilərəm ki, tender zamanı yanlışlığa yol verildi. Yeni qiyməti aşağı təklif edən yerli şirkətlərə deyil, digər xarici şirkətlərə üstünlük verildi. Halbuki xarici şirkətlər yerli bazarı bizdən yaxşı bilə bilərdi. İndi elə qiymətlər təklif olunur ki, evləri alan yoxdur. Hesab edirəm ki, xarici şirkətlər qiymətləri bir qədər yüksək veriblər. Faktiki olaraq, həmin binaların istər keyfiyyət, istərsə də qiymət xüsusiyyətləri olduqca aşağıdır”.

Ekspertin fikrincə, bu mənzillər keyfiyyətcə aşağıdır və ucuz tikinti materialları ilə tikilib:

“Məsələn, belə mənzillərə baxış keçirən vətəndaşlar bu evlərin yenidən təmir olunmalı olduğunu və inşaat prosesi zamanı keyfiyyətcə aşağı materiallardan istifadə olunduğunu bildirirlər. Hətta elə binalar var ki, məcburi köçkünlər heç ora köçürülməyib. Yeni tikinti zamanı olduqca aşağı keyfiyyətli materiallardan istifadə olunub. Mənzilin kvadratını təxminən 800-900 manata alan vətəndaş, həmin mənzili yenidən təmir etməlidir. Digər mənfi cəhətlərdən biri isə infrastrukturdan bir qədər kənarda olmalarıdır. Məsələn, Ramana qəsəbəsinə binalar elə bir ərazidə yerləşir ki, orada hamısı fərdi yaşayış evləridir. Yeni vətəndaş bu mənzilə verəcəyi vəsait hesabına ondan daha yaxşı və komfortlu fərdi yaşayış evi ala bilər. Belə binaların əksər hissəsi yol-nəqliyyat infrastrukturundan xeyli aralıdır. Bütün bunlar vətəndaşları belə binalardan mənzil almaqdan çəkindirən amillərdir”.

yan və mühafizə olunan zonalarda tikilən evlərə gəldikdə isə bu məsələyə köklü yanaşma nəzərdə tutulur. Problemin həlli üçün ayrıca normativ hüquqi sənədin qəbul edilməsi gözlənilir.

Bes yaradılmış komissiya nə zaman çıxarış məsələsini həll edəcək? Müvafiq məsələ ilə bağlı portal yaradılacağı bildirilmişdi. Bu portal nə zaman hazır olacaq?

Qeyd edək ki, 2023-cü ilin yanvar ayının axırında Əmlak Məsələləri üzrə Dövlət Xidməti ilə Ədliyyə Nazirliyi tərəfindən birgə layihənin hazırlanmasıyla bağlı ictimaiyyətə açıqlama verildi. Gələcəkdə bir portal üzərindən bütün ölkədə olan daşınmaz əmlakların qeydiyyatı alınması, sənədləşməsi, eyni zamanda sənədsiz evlərin də ilkin qeydiyyatı və amnistiya olunması məsələsi aparılacaq. Lakin prosesin çox qəliz olduğuna görə bitmədiyi de-

evlər sovet dövründən Bakı-ətrafı kəndlərdə vətəndaşlara ayrılan, lakin müvafiq sənədləşmə aparılmayan ərazilərdə tikilib. Ümumilikdə, ekspertlərin qənaətinə görə, hazırda təkcə Bakı şəhəri və Abşeronda təxminən 600 minə yaxın, regionlarda isə 200 min mənzilin sənədləşdirilməsinə ehtiyac var. Bu hesablamlar əsasən kommunal xidmətlərdə qeydiyyatda olan abunəçi sayı əsasında müəyyən edilir. Belə ki, məsələn, ölkədə elektrik enerjisi ilə təmin olunan əhali abonentlərinin sayının 3 milyona yaxın olduğu bildirilir. Bu, respublikada qanuni sənədlər əsasında tikilməsinə baxmayaraq, mülkiyyət sənədi verilməyən mənzilləri, habelə qanunsuz tikililəri əhatə edir. Qanuni qeydiyyatı olan evlərin sayını bu göstəricidən çıxarmaqla, rəsmiləşməsi hələ də aparılmayan ev sayını müəyyən etmək olur.

mümkün olan, heç bir normativ qaydalara zidd olmayan, sənədləşməsində problem olmayan evlər mütləq sənədləşdiriləcək. Bu barədə 2016-cı ildə müvafiq sərəncam imzalanıb. O dövrdən 8 ilə yaxındır bu proseslə bağlı işlər görülür. Düzdür, müəyyən ləngimə var. Amma bu ləngimə prosesin böyüklüyü ilə, Azərbaycanda təqribən əhalinin orta hesabla 20-25 faizini, bəlkə də 30 faizini əhatə etdiyinə görə gecikir. Bu bütünlükdə ölkəni əhatə edən məsələdir. Bir-iki günə həll olunan məsələ deyil. Prosesin başlamasını gözləyən milyonlarla insan var. Burada söhbət vətəndaşların hüquq və haqlarının bərpasından, onlara məxsus olan evlərin sənədləşməsindən getmir. Burada başqa məsələ də var. Hər bir dövlətdə olan daşınmaz əmlak reyestrinin tam şəkildə bərpasından, təşkilindən gedir. Yəni dövlətin qeydiyyatında olan bütün ob-

qamətində addımlar atmaq barədə ciddi şəkildə düşünür. İndiyə qədər yubanan proyektlər artıq start alıb. Fikrimcə, yaxın müddətdə bu problem də həll olunacaq. Qeyd edilən kimi, portal yaradılıb, portalın son tamamlama işləri də yekunlaşıb. Yəqin ki 2024-cü ilin sonlarına qədər istifadəyə veriləcək. Bu proses yekunlaşandan sonra hər bir vətəndaşın öz kabinetinə olacaq. Həmin kabinetdə ona məxsus daşınmaz əmlak növləri qeyd olunacaq. Vətəndaş çox asan şəkildə hər hansı bürokratik maneə olmadan, digər müdaxilə tələb edilmədən öz əmlakı ilə bağlı qərarlar verəcək. Bu doğrudan da yenilikdir. ASAN xidmətin açılması ilə 2012-ci ildə Azərbaycanda necə böyük inqilab baş verib, indi 2024-cü ildə daşınmaz əmlak sektorunda da bu cür inqilab olacaq. Əvvəllər ASAN xidmət yaradılana qədər sənədləşmələrdə vətəndaşların

bir çox problemlərinin həllində müəyyən bürokratik əngəllər var idi. Bir sənəd əldə etmək üçün bir neçə yerə müraciət etmək tələb olunurdu. Bunun üçün müvafiq müddəti gözləmək tələb olunurdu. ASAN xidmət burada rüşvət və korrupsiyanın qarşısını aldı. İndi ikinci proses məhz daşınmaz əmlak sektorunda tətbiq ediləcək. Artıq vətəndaşlar öz əmlakları ilə bağlı müvafiq qərarlar vermək imkanı əldə edəcək. Bu yalnız portal üzərindən aparılacaq, elektron hökumət sistemində böyük addımdır, islahatdır. Əvvəllər problem var idi, kimsə fərdi yaşayış evi tikirdi, onun mənşərini texniki pasporta, çıxarışa salmaqdan imtina edirdilər. Artıq bu problem də aradan qaldırılacaq. Obyektlərin bütün ölçüləri reallığa əsasən portalda qeyd olunacaq”.

Ekspert portalın müstəsna üstünlüklərindən də söz açıb: “Təbii ki, bu üstünlüklər vətəndaşlara imkan verəcək ki, 21-ci əsrin qaydalarına uyğun şəkildə öz əmlakları ilə bağlı düzgün qərar versinlər. Mühafizə zonalarında, meşə təsərrüfatına yaxın yerlərdə, yüksək gərginlikli elektrik xətlərinin altında, kommunikasiya xətlərinin üzərində, normativ qaydalara uyğun olmayan evlər sənədləşmə hüququndan istifadə edə bilməyəcəklər. Bəs bu halda nə olacaq? Biz bununla bağlı hökumətə təkliflər verməyirik, həmin vətəndaşlara kompensasiyalar ödənilsin ki, onlar öz yaşayış yerini tərk edib, alternativ yaşayış məkanını əldə edə bilsinlər. Düşünürəm ki, vətəndaşlar nəzərə alınacaq, o vətəndaşlar da bu hüquqlardan istifadə etməlidirlər”.

□ Afaq MİRƏYİQ,
“Yeni Müsavat”

Paytaxt Bakıda, eləcə də digər şəhər və rayonlarımızda daim müzakirə edilən məsələlərdən biri də insanların ətrafı zibilləməsi, çirkləndirməsi ilə bağlıdır. Hazırda bu problem işğaldan azad edilmiş ərazilərimizdə də müşahidə olunur. Xüsusilə Laçın və Şuşaya gedənlərin çoxluğu müşahidə olunur, bir çox insanların əraziləri zibillədiyi təəssüflə vurğulanır. Şuşa Şəhər Dövlət Qoruğu İdarəsi şəhəri ziyarət edən turistlərə müraciət ünvanlayıb. Bu barədə musavat.com-a idarədən məlumat verilib.

Vurğulanıb ki, 28 il sonra işğaldan azad edilən Şuşa şəhərinə turist axını şəhərin çirkləndirilməsinə səbəb olub. Dövlət Qoruğu bununla əlaqədar maarifləndirici video yayaraq "Şuşaya hər atılan zibil, onun qəlbini incitməyə bənzər! Mədəniyyət paytaxtımızın təmizliyinə riayət edin!" deyə qeyd edib.

Beli, insanların çevrəni təmiz tutmaması bir bələmizdir. Ancaq məsələnin digər tərəfləri də var. İstər Bakıda, istərsə də regionlarda zibilqabları, tullantı yerləri məhduddur.

Həmçinin, bir çox ekspertlər deyir ki, turistik bölgələrdə insanların ətrafı çirkləndirməsi qarşısını almaz prosesdir. Sadəcə, burada xidmətçilərin və zibil yığıqlarının sayının artırılması çıxış yoludur. Yeni bir xidmətin gün ərzində böyük bir əraziyə nəzarət etməsi mümkün deyil. Əgər turizmdən danışılırsa, bu xidmət yüksək səviyyədə qurulmalıdır. Həmçinin, ətrafda zibil qabı olduğu halda əlindəki əşyaları təbiətə atmaların yerində cərimələnməsi təklifi də var. Bəs dünya təcrübəsi necədir? Sivil ölkələr zibillə necə mübarizə aparır?

Dünya Bankının məlumatına görə, hər il bəşəriyyət 2 milyard tondan bir qədər çox məişət tullantıları (MSW) istehsal edir. 2050-ci ilə qədər bu rəqəmin 3,4 milyard tona yüksəlməsi təhlükəsi var. Məsələn, Yaponiyada əhali zibilləri müstəqil şəkildə onlarla kateqoriyaya ayırırsa, Hindistan sakinləri zibilləri sadəcə olaraq küçəyə atmamağı öyrənilir.

Beləliklə, Almaniya tullantılarını idarə olunması üzrə Avropanın ən uğurlu nümunələrindən biri olaraq qalır. Onun sakinləri 1980-ci illərin sonlarında tullantıları ayrıca yığmağa başlayıb və indi Almaniya da dərin çeşidləmə sistemi var. Yeni evə təyin edilmiş saatda ən azı üç konteyner olmalıdır - qida tullantıları, plastik, çantalar və qablaşdırma üçün, kağız və karton üçün. Şüşə butulkalar və bankalar - şərəb, yağ və ya müəbbə küçədəki ictimai zibil qutularına ayrılır. İçki qablarını xüsusi toplama məntəqələrinə - bütün zəncir mağazalarında quraşdırılmış fəndomatlarla qaytarmaq olar. Eyni zamanda, plastik butulka və ya bankanın qiyməti demək olar ki, hər bir içkinin qiymətinə daxildir və qabı qaytarmaqla artıq ödənişi geri qaytarmaq olar.

Ölkənin zibil qabı və zibilləyənlər dərdi - dünya təcrübəsi

Ölkə var, zibildən "kanfet" düzəldir, ölkə də var... 2050-ci ilə qədər dünyanı 3,4 milyard ton həcmdə tullantı bürüyəcək - təhlükə

Butulkaları geri qaytarmaq istəmirsinizsə, içkiyə əlavə olaraq ödədiyiniz pulu geri ala bilməyəcəksiniz. Belə ki, dövlət əhaliyə ətraf mühiti zərərli plastik və ya bankalarla çirkləndirməməyi öyrədib. Mebel kimi böyük tullantılar poliqonda öz yerini tapır - onu ya özünüz, ya da yükləyicilərin köməyi ilə ora apara bilərsiniz. Geyimlər xeyriyyə təşkilatları tərəfindən, batareyalar isə mağazalar tərəfindən qəbul edilir, burada bu məqsədlə xüsusi qutular quraşdırılır.

Bir sözlə, sakinlərin mətbəxlərində zibilləri necə çeşidləmələri öz şəxsi işidir, əsas odur ki, onu ictimai qablarında düzgün qablaşdırınsınlar. Bütün federal ştatlarda bu normaların pozulmasına görə cərimələr əhəmiyyətli dərəcədə fərqlənir - yanlış yerə atılan tullantılara görə 30 avrodan 75 avroya qədər cərimə ödəyə bilərsiniz. Lakin köhnə şkaf və ya soyuducunun qiyməti 50-2500 avroya başa gələcək.

Hər bir ev tullantılarının çıxarılması üçün pul ödəyir. Xərc yaşayış yerindən, mənzillərin sayından, girişdə olan tankların həcmindən və sayından asılı olaraq çox dəyişə bilər. Bu amilləri nəzərə alaraq, idarəetmə şirkətləri tarifləri təyin edirlər. Orta hesabla, böyük şəhərlər üçün ildə 150-300 avro rüsumdan danışmaq olar.

Konteynerlər ayrı-ayrı otaqlarda - ya zərzəmi mərtəbələrində, ya da həyətlərdə, lakin açarlarla bağlana bilən xüsusi darvazanın arxasında yerləşir. Hər bir evin və ya girişin öz qabları var, yəni Al-

maniyada qonşunun zibil qutusunda istifadə edə bilməzsiniz.

Hər il ölkədə təxminən 41 milyon ton zibil istehsal olunur - adambaşına təxminən 500 kiloqram. Müxtəlif mənbələrə görə, bu həcm 60-80%-i elektrik enerjisi istehsal etmək üçün təkrar emal və ya tullantıların yandırılması zavodlarına, qalan hissəsi isə zibilxanalara göndərilir. Alman sənayesinin istifadə etdiyi bütün xammalın demək olar ki, 15%-i emal yolu ilə əldə edilir. Bundan əlavə, bu, həm də gəlirli bir işdir - 2017-ci ildə tullantıların emalı sənayesinin döviyyəsi təxminən 70 milyard avro təşkil edib və bu sahədə 250 mindən çox insan çalışıb. Amma yaxşı işləyən təkrar emal mexanizminə baxmayaraq, Almaniyanın tullantı sənayesində hələ də həll olunmamış problemləri var. Onlar əsasən müasir irrasional istehlak mədəniyyəti ilə bağlıdır. Ekoloqlar bildirirlər ki, son rüb ərzində lazımsız tullantıların həcmi - birdəfəlik bıçaq, qab-qacaq, salfetlər, qablaşdırma və s. - o qədər sürətlə artıb ki, cəmiyyət problemi vaxtında görməyib. Almaniya Təbiəti Mühafizə İttifaqının (NABU) məlumatına görə, istehlakçılar iki dəfə çox plastik çəngəl, qaşqıq və bıçaq, altı dəfə çox birdəfəlik stəkan atmağa başlayıblar. Bu "israfçılıq" qidaya da aiddir - Ştutqart Universitetinin hesablamalarına görə, almanlar hər il orta hesabla 7 milyon ton yeməli qidanı zibil qutusuna atırlar. Mütəxəssislər vətəndaşlara ehtiyacı olmayana ala bilməyəcəklərini, evəzinə xeyriyyəçilik üçün pul ba-

ğışlayacaqlarını bildiren sosial reklamlar həll axtarmağı təklif edirlər.

Fransada uzun müddətdir ki, ayrıca tullantıların yığılması mövcuddur. Zibil qutuları müxtəlif rəngli qapaqlarla işarələnib. Ağ qapaq şüşəni göstərir. Sarı - təkrar emala gedən tullantılar. İşçilərin qabın içindəkiləri görə bilməsi üçün zibil torbadan boşaldılaraq bu konteynerə atılmalıdır. Əks halda bələdiyyə xidmətləri onu aradan qaldırmayacaq. Məsuliyyətsiz vətəndaş isə zibilləri də yeşillərdə qalacaq qonşuları ilə ciddi söhbət edəcək. Yanan və ya poliqonlarda basdırılan bütün digər tullantılar qəhvəyi qapaqlı konteynerə atılır. Əczaçılıq məhdulları - köhnə tabletlər, onların qablaşdırılması, termometrlər və s. - istənilən aptekə aparıla bilər ki, zərərli maddələr nə təkrar emala, nə də ümumi zibilxanaya getməsin. Bəzi yerlərdə daha çox konteyner ola bilər. Plastik məmulatlar, karton və taxta üçün ayrıca qutular ola bilər. Yadda saxlamaq lazımdır ki, bütün plastikləri təkrar emal etmək mümkün deyil.

İtaliyada ayrı-ayrı tullantıların yığılması demək olar ki, bütün ölkə ərazisində fəaliyyət göstərir - yenə də bəzi yerlərdə daha çox, digərlərdə daha az dərəcədə. Beləliklə, Romada təmiz kağız və karton, plastik və metal, üzvi tullantılar və təkrar emal olunmayan zibilləri, həmçinin şüşələri ayrıca toplamaq lazımdır. Hər bir tullantı növünün özünəməxsus qabı var və onlar müəyyən günlərdə yığılır. Zibilin yığılma haqqına gəlinə, hər bir şəhər rəhbərliyi öz

tariflərini müəyyən edir. Bir qayda olaraq, onlar bir yaşayış sahəsində qeydiyyatdan keçmiş insanların sayı nəzərə alınmaqla hesablanır və 150 avrodan demək olar ki, 600 avroya qədərdir, lakin orta hesabla - ildə 300 avro. Böyük bir ailə tək adamdan daha çox pul ödəyir. Eyni zamanda, cənubda tariflər daha yüksəkdir, baxmayaraq ki, burada əhalinin orta gəliri şimaldan aşağıdır - ölkədəki 1000 avroya qarşı 600-700 avro.

Ümumi güzəştlər və ya təşviqlər yoxdur. Əksinə, iri həcmli tullantıların çıxarılmasını əlavə ödənişlə özəl şirkətlər həyata keçirir. Müəyyən əşyalar - paltaryuyan maşın, qarderob, döşək - komunal xidmətlər tərəfindən pulsuz götürülə bilər. Çoxmənzilli binalarda sakinlərin iclası kimi idarəetmə vasitəsi var. Onların üzərində, hamı dəhşətli dərəcədə mübahisə edir, lakin onlar da diqqətsiz sakinləri qaydalara tabe etməyə məcbur edə bilərlər.

Yanlış yerə atılan zibil üçün isə ağır cərimələr nəzərdə tutulur - bir neçə yüz avroya qədər. Bununla belə, İtaliyada ikinci dərəcəli yollar boyunca zibilxanalar var. Çimərliklər və dəniz sahilləri də daxil olmaqla hər şeyi zibilləyən plastiklə bağlı xüsusi bir problem var. İtaliyada çirklənmə problemləri və tullantıların toplanmasına daha məsuliyyətli yanaşmanın zəruriliyi haqqında çox danışılır. Ölkənin müxtəlif bölgələrində vətəndaş şüurunun səviyyəsi fərqlidir - bir qayda olaraq, şimal sakinləri daha çox məsuliyyət daşıyırlar. Hakimiyyət zibilxanaları bağlamağa çalışır, lakin hələ ki, milli səviyyədə real alternativ yoxdur. İtaliyada ümumilikdə 127 poliqon var.

ABŞ-da hər il 250 milyon tondan çox məişət tullantıları istehsal olunur. Məsələn, hər bir Nyu-York sakini üçün şəhərin kanalizasiya departamentinin statistikasına görə, həftədə 11,33 kiloqram tullantı düşür - evdə 7,25 kiloqram, işdə isə 4,08 kiloqram. Təkrar emal tələbləri yerli şəhər və əyalət hökumətləri tərəfindən müəyyən edilir. İncə sistemlər isə əhalini zibilləri kağız, şüşə, plastik və digər tullantılar üçün ciddi şəkildə ayırmış qablarında müəyyən yerə aparmağa sövq edir. Məsələn, Nyu-Yorkun cənub-

bundakı 100 mənzilli böyük yaşayış kompleksində hər mərtəbədə ətraflı təlimatları olan tullantı qabları quraşdırılıb - hətta metal asılqanların və işlənmiş batareyaların da öz qabları var. Bəzi ştatlarda təkrar emal oluna bilən qablarda mal alınarkən müəyyən məbləğ (təxminən 10 sent) depozit kimi qiymətə daxil edilir.

Binadan zibillərin daşınmasına gəlinə, yuxarıda qeyd etdiyimiz yaşayış kompleksində bu, həftədə bir dəfə Nyu York Şəhər Təmizlik Departamentinin altı nəfərdən ibarət işçi qrupu tərəfindən həyata keçirilir və bütün xərclər bələdiyyə tərəfindən öz üzərinə götürüldüyü üçün vətəndaşların vergiləri burada işləyir. Özəl şirkətlər də müəyyən ərazilərdə zibillərin yığılması üçün müqavilələr ala bilərlər. HomeAdvisor hesab edir ki, aylıq silinmə dərəcələri 60 dollardan 620 dollara qədər ola bilər, ölkə üzrə orta qiymət isə 234 dollardır. Eyni zamanda, daşınma xərcləri zibilin hansı kateqoriyaya aid olmasından asılıdır.

Kanada tullantıların ayrıca toplanması və onun sonrakı emalı ilə bağlı 1980-ci illərin əvvəllərindən araşdırmalara başlayıb. İndi Kanada sakinləri tullantıları xüsusi qablarda çeşidləyirlər, meriya onları bütün ev təsərrüfatlarının sahiblərinə verir. Mavi - şüşə, metal qutular, folqa, plastik, süd qutuları və plastik torbalar üçün. Qara - kağız, qəzet, jurnal, karton üçün. Yaşıl - yemək və digər kiçik tullantılar üçün. Çoxmənzilli binalarda belə qablar adətən yeraltı qarajlarda yerləşir, lakin onlar rəngdə fərqlənə bilər. Bundan əlavə, 2018-ci ilin sonunda onlara batareyalar, şprislər və iynələr üçün ayrıca qablar əlavə edildi.

Ottava sakinləri ya böyük həcmdə tullantıları, məsələn, mebel, televizor və ya məişət texnikasını özləri xüsusi toplama məntəqələrinə aparırlar, ya da ödəniş müqabilində təkrar emalı üzrə mütəxəssislərə müraciət edirlər. Kanadada geyim də daxil olmaqla, ilk növbədə ehtiyacı olanlara paylayan xeyriyyə təşkilatlarına arzuolunmaz əşyalar təklif etmək adı bir təcrübədir. Xüsusi müfəttişlər vətəndaşların zibilləri düzgün çeşidləyib-çeşidləməməsinə nəzarət edir. Bundan əlavə, Kanadada müxtəlif növ tullantıların cədvəl üzrə çıxarılması adətdir. Yanlış gündə zibil atdığına görə ev sahibi əvvəlcə töhmət alacaq, sonrakı pozuntulara görə isə 305 Kanada dollarına qədər (təxminən 232 dollar) cərimə olunacaq. Yaşayış binasında (və onların eksskiziyəti Ottavadadır), qaydanı pozan adam çıxarılma da daxil olmaqla cəza ilə üzləşə bilər.

□ **Afaq MİRƏYİQ,**
"Yeni Müsavat"

Bəzi bölgələrdə yüksək internet tarifləri ucbatından internet xidmətindən imtina etmək istəyənlərə qarşı yerli qovşaqların qanunsuz və ədalətsiz münasibət sərgilədiyi bildirilir. Bu barədə QHT sədri Osman Gündüz məlumat verib. O qeyd edib ki, "Aztelekom" tərəfindən abonentə pulsuz təqdim edilən modemlər geri təhvil alınmış, əvəzində isə imtina etdiyinə görə ondan 130 manat cərimə tələb olunur.

Həmçinin, bu vətəndaşlara bildirilir ki, aşağı qiymətlərlə internet xidməti təklif edən özəl provayderlər də tezliklə qiymətləri qaldıracaqlar.

Normalda isə modemi təhvil verməklə xidmətdən sərbəst imtina etmək hüququnun olması vətəndaşa izah olunmalıdır.

Xatırladıram ki, "Aztelekom" dövlət şirkəti son 2-3 ildə bölgələrdə yeni GPON infrastrukturunu qurduqdan sonra, "Huawei" şirkətindən aldığı modemləri vətəndaşlara pulsuz təqdim etməklə, minimal 18 manat (40 Mbit/s) olmaqla bir illik internet xidməti müqaviləsi bağlayıblar.

İndi isə, 15 avqust tarixindən başlayaraq "Aztelekom" minimal tarifləri 25 manata

İnternet müəmması bitmir - əhalidən qanunsuz pul tələbi iddiası

Elvin Abbasov: "Özəl və dövlət şirkətlərinin öz daxili büdcəsi hesabına yaratdığı infrastrukturun qiymətlərini dünya təcrübəsinə və ya öz xərclərinə görə hesablaması qanunvericiliyə zidd deyil"

lənən müştərilərimiz növbəti hesablama dövrünə qədər 40 Mbit/s, 60 Mbit/s və 100 Mbit/s tarif paketlərinə heç bir əlavə ödəniş etmədən əvvəlki şərtlərlə davam edəcəklər. Abunəçilər əvvəlcədən ödəniş etdikləri üçün mövcud tariflərlə davam edəcək və əlavə borc yaranmayacaq.

Həm "Aztelekom" MMC-nin, həm də "Bakı Telefon Rabitəsi" MMC-nin abunəçilərinin xidmətə qoşulma tarixi və ya qoşulduğu paketin yenilənmə tarixi 15 avqust və sonrakı tarixlərə təsadüf edərsə, hesablama yeni tariflərlə qeydə alınacaq", - məlumatda deyilir.

özəl provayderlər tərəfindən internet xidmətlərinin minimum tariflərinin yüksəldilməsinə dair xidmətə çoxsaylı vətəndaş müraciətləri daxil olur. Bildirilib ki, internet provayderləri tərəfindən nəzərdə tutulan dəyişikliklərdən sonra sürəti 40 mbit/s və aylıq xidmət haqqı 18 manat olan cari minimum tarifli fiber optik internet xidmətlərinin 100 mbit/s-lik sürət və aylıq xidmət haqqı 25 manat olan tariflə əvəzlənəcəyi məlum olub. O da qeyd olunub ki, nəticə etibarilə, müştərilər (o cümlədən istehlakçı) üçün formalaşan minimum fiber optik internet xidməti tarifi dəyəri

bətlərlə həyata keçiriləcəyinin ilkin əlamətləri müşahidə olunur.

Hazırda təsərrüfat subyektlərinin fəaliyyətinin əsasları cari ilin 1 iyul tarixindən qüvvəyə minən Rəqəbat Məcəlləsi ilə tənzimlənir. Məcəllənin tələblərinə əsasən, rəqəbəti məhdudlaşdıran nəticələrə səbəb olan və ya ola bilən üfüqi (kartel sövdələşmələri) və şaquli sazişlər, o cümlədən uyğunlaşdırılmış hərəkətlər qadağandır və bağlanıldığı andan əhəmiyyətsizdir. Bundan əlavə, rəqəbəti məhdudlaşdırmaq məqsədilə təsərrüfat subyektlərinin təkbaşına və ya

AMB bu il 136 min manata yaxın cərimə və maliyyə sanksiyası tətbiq edib

Azərbaycan Mərkəzi Bankı (AMB) maliyyə sektoruna 2024-cü ilin I yarımildə 135 min 609 manat cərimə və maliyyə sanksiyası tətbiq edib. "APA-Economics" AMB-yə istinadən xəbər verir ki, bu ilin I yarısında qurum tərəfindən 18 yoxlama və 47 nəzarət tədbiri həyata keçirilib.

Qeyd edilib ki, 6 ayda 28 fiziki və 2 hüquqi şəxs sığorta agentlərinin lisenziyası dayandırılıb, 6 fiziki şəxs və 1 müstəsna hüquqi şəxs sığorta agentinin lisenziyası isə ləğv edilib.

maların nəticələrinə uyğun olaraq qanunamüvafiq tədbirlər görülməkdir".

Azərbaycan İnformasiya və Kommunikasiya Texnologiyaları Sənayesi Assosiasiyasının (AİKTSA) İdarə Heyətinin sədri Elvin Abbasov "Yeni Məqəddər"ə açıqlamasında bildirib ki, Azərbaycanda qurulan genişzolaqlı fiber optik internet infrastrukturunu özəl və dövlət provayderlərinin şəxsi büdcəsi hesabına qurulur. Ekspert qeyd etdi ki, bu infrastrukturun qurulması üçün dövlət yaxud beynəlxalq qrant dəstəyi göstərilir: "Özəl provayderlər çəkdiyi xərclərin geridönüşü üçün iqtisadi plan çıxarırlar. Bu plan investisiya edən şirkətlərin ümumi qərardır və bu qərar həm də beynəlxalq təcrübəyə əsaslanır. Bütün Avropa ölkələri, qonşu Gürcüstan, Türkiyə və digər ölkələrdə də ən aşağı limitli paketlər 100 mbit/s ilə hesablanır. Gürcüstanda sadəcə bir özəl provayder 50 mbit/s-lik tarif təklif edir. Qiymət siyasətinə gəlincə, Niderlandda 100 mbit/s üçün qiymət 43-48 avro müəyyən edilib. Digər Avropa və qonşu ölkələrdə 100 mbit/s üçün qiymət 12-15 avro civarındadır. Azərbaycanda da qiymətlər qonşu ölkələrlə müqayisədə ya balanslıdır, ya da nisbətən aşağıdır. Yeni, internet alt limitinin 100 mbit/s müəyyən edilməsi dünya təcrübəsinə uyğundur. Dövlət qurumlarının yavaşmasına gəlincə, onlar öz mandatları və qanunvericilik əsasında hərəkət edirlər. Azərbaycanda özəl və

dövlət şirkətlərinin öz daxili büdcəsi hesabına yaratdığı infrastrukturun qiymətlərini dünya təcrübəsinə və ya öz xərclərinə görə hesablaması qanunvericiliyə zidd deyil. Əgər dünya təcrübəsinə əsaslanmayan qiymətlər olsa idi, təbii ki, burada dövlət ümumi yaşayışa ortaya qoya bilərdi".

Ekspert vurğuladı ki, sürətli internet anlayışı 25 mbit/s-dən başlayır, amma hazırda internetin alt limiti 100 mbit/s-dir: "Bir neçə ölkədə, məsələn Gürcüstanda internetin sürəti 50 mbit/s-dir. Ümumi yaşayışa bundan ibarətdir ki, internet paketin alt limiti 100 mbit/s olmalıdır. Avropa ölkələrində 500 mbit/s, hətta 1 GB/s -dən söhbət gedir. Vətəndaşların internetin sürəti ilə bağlı şikayətləri var. Bu şikayətlərin çoxu texniki müstəvidə izah edilməyən şikayətlərdir. Provayderlər iddia edirlər ki, 100 mbit/s internetlə təminat var, lakin abonentlər bunu təklif edirlər. Yaxşı olar ki, vətəndaşlar şikayətlərini "E-Şikayət" elektron sistemi vasitəsilə etsinlər. Yaxud "speed test" kimi proqramlarda ölçmə aparıb görüntünü sosial şəbəkələrdə paylaşmaq olar. Hesab edirəm ki, həm istehlakçıların, həm də sahibkarların hüquqları qorunmalıdır. Hər bir məsələ beynəlxalq təcrübə nəzərə alınmaqla qanunvericilik müstəvisində həll olunmalıdır".

□ **Nigar HƏSƏNLİ,**
"Yeni Məqəddər"

(100Mbit/s) qaldırılıb.

Bundan sonra bu internet sürətlərinə ehtiyacı olmayanların seçimləri olmadığından xidmətdən imtina etməsi, xidmətə bağlanmaq üçün qonşularla "şərikli internet" seçimi etmələri haqqında sosial mediada məlumatlar açıqlanıb.

Bu günlərdə "Aztelekom" və "Bakı Telefon Rabitəsi" MMC-lərdən mətbuata bildirilib ki, Rəqəmsal İnkişaf və Nəqliyyat Nazirliyinə məxsus "Aztelekom" və "Bakı Telefon Rabitəsi" ("Baktelekom") MMC-lərin abunəçilərinin xidmətə qoşulma tarixi və ya qoşulduğu paketin yenilənmə tarixi 15 avqusta qədər olubsa, növbəti hesablama dövrünə qədər heç bir əlavə ödəniş etmədən mövcud GPON (Gigabit Passive Optical Network-Gigabit tutumlu Passiv Optik Şəbəkə) tarifi ilə davam edəcəklər.

"Məsələn, abunəlik müddəti 10 avqust tarixində yeni-

Xatırladaq ki, bu ayın 15-dən GPON tarifləri üzrə təqdim olunan sürətləri 2,5 dəfə (40 Mbit/s internet sürətini 100 Mbit/s-yə, 60 Mbit/s internet sürətini 150 Mbit/s-yə və 100 Mbit/s sürətini isə 250 Mbit/s-yə qədər) artırılıb. Yeni sürət tariflərində abunəçilər üçün minimal sürət 100 Mbit/s-dən başlayır və hər Mbit/s üçün ödəniş məbləği 0,45 manatdan 0,25 manata endirilib. Belə ki, abunəçilərə 100 Mbit/s internet üçün 25 manat, 150 Mbit/s internet üçün 30 manat, 250 Mbit/s internet üçün 36 manat qiymət təklif edilir.

İqtisadiyyat Nazirliyi yanında Antiinhisar və İstehlak Bazasına Nəzarət Dövlət Xidməti bu günlərdə məlumat yaymışdı ki, kütləvi informasiya vasitələrində, bəzi internet provayderlərinin rəsmi internet sahifələrində, habelə sosial şəbəkələrdə genişzolaqlı internet xidmətləri bazasında fəaliyyət göstərən təbii inhisar subyektləri və bir sıra

kəskin yüksəlmiş olacaq: "Bundan əlavə, daha aşağı internet sürəti (100 mbit/s-dən aşağı) seçmək istəyən müştərilərin seçim imkanlarının məhdudlaşdırılacağı və onların alıcılıq qabiliyyəti nəzərə alınmadan yüksək sürətli internet paketlərinin yüksək qiymətə təqdim edilməsinə müəyyən edilib.

Kütləvi informasiya vasitələrində yer alan məlumatların və Dövlət Xidmətinə daxil olan çoxsaylı vətəndaş müraciətlərinin ilkin təhlili nəticəsində internet xidmətlərinin yeni tariflərinin müvafiq bazanın əsas iştirakçıları olan təbii inhisar subyektləri və bir sıra özəl provayderlər tərəfindən kollektiv əsaslarla müəyyən edildiyi, eyni xidmətlərə (eyni sürət və paketlərə) görə eyni qiymətlərin təyin edildiyi və bu prosesin ölkədə fəaliyyət göstərən internet provayderləri tərəfindən əlaqəli bir şəkildə, uyğunlaşdırılmış hərəkətlər və ya kartel tipli münasi-

birgə hökmran mövqedən sui-istifadə hərəkətləri də Məcəllə ilə qadağan olunur".

Məlumatda qeyd olunub ki, genişzolaqlı internet xidmətləri bazasının sosial, iqtisadi və strateji əhəmiyyətini nəzərə alaraq, Dövlət Xidməti tərəfindən müvafiq bazarda uyğunlaşdırılmış hərəkətlərin, üfüqi və şaquli sazişlərin, kartel tipli bazar münasibətlərinin təsbit edilməsi, aşağı və yüksək inhisar qiymətlərinin tətbiqinin müəyyənləşdirilməsi və müştərilərin seçim imkanlarını məhdudlaşdırmaqla sui-istifadə hərəkətlərinin qarşısının alınması məqsədilə müvafiq bazarda Rəqəbat Məcəlləsinin tələblərinin pozulması əlamətləri üzrə araşdırmalara başlanılıb. Məsələ ilə əlaqədar olaraq Dövlət Xidməti tərəfindən bazar iştirakçılarına sorğu məktubları ünvanlanıb, bir sıra görüşlər keçirilib və onlardan müvafiq məlumatlar istənilib. Araşdır-

Ölkədə qida, içki təhlükəsizliyi sahəsində ciddi problemlər var. Standarlardan kənar, təhlükəli yağlarla şirniyyat hazırlayan firmalar, sexlər kifayət qədərdir. Habelə, ölkəyə xaricdən saxtalaşdırılmış içkilərin, yuyucu vasitələrin gətirilməsi, yaxud onların burada qablaşdırılması barədə vaxtaşırı faktlar ortaya çıxır.

Ən ciddi problemlərdən biri də saxta spirtli içkilərin hazırlanmasıdır.

Uzun zamandır deyilir ki, ölkənin restoran və şadlıq evlərinin bir çoxunun zirzəmilərində saxta spirtli içkilər hazırlanır.

Nəzərə çatdıraq ki, saxta içkilərdən hər il xeyli adam zəhərlənir, hətta həyatını itirənlər, kor olanlar da var.

Qida Təhlükəsizliyi Agentliyinin əməkdaşları Ağdaş şəhəri, Ağdaş-Göyçay yolunun 1-ci kilometrliyində fiziki şəxs Ələkbərov Arif Mahir oğluna məxsus "Ağdaş Palace" restoranında plandankənar yoxlama aparıblar.

Agentliyin informasiya təminatı və innovativ həllər şöbəsinə Məsuavət.com-a verilən məlumata görə, yoxlama zamanı ictimai iaşə müəssisəsinin anbar sahəsində qablaşdırılması və etiketlenməsinə dair saxtalaşdırma əlamətləri olan müxtəlif saxta əmtəə nişanlı ("Beluga", "Russkiy Standart", "Absolut Vodka", "Nemiroff", "Green Drop", "Qızıllı Çar", "Zero", "Bison Rosol", "Xorçitsa", "Verba", "ALP LINE", "Minsk", "Sokrovice Belarus", "Admiral Van Bellingham", "Gradus", "Zelupa", "Russkiy Standart Platin", "Vladinko", "Finlandia"), ümumi sayı 309 ədəd alkoqollu içki (araq) aşkarlanıb.

İçkilərin qablaşdırmasının orijinal məhsullardan fərqləndiyi, bəzilərinin qapaq hissəsinin sonradan təkrarən bağlandığı, müxtəlif istehsalçılara məxsus müxtəlif əmtəə nişanlı bezi içkilərin qapaqlarının eyni olduğu məlum olub. Həmçinin yoxlama zamanı həmin içkilərin qida təhlükəsizliyi sahəsində texniki normativ-hüquqi aktların tələblərinə uyğunluğunu təsdiq edən heç bir sənəd təqdim edilməyib.

Faktla bağlı müəssisədə aşkar olunmuş və saxtalaşdırma əlamətləri olan alkoqollu içki məhsullarının satışının dayandırılması və dövryyədən çıxarılması barədə qərar qəbul edilib, müayinələrin aparılması üçün nümunələr götürülərək Qida Təhlükəsizliyi İnstitutunun müvafiq laboratoriyasına təqdim olunub.

Faktla bağlı araşdırmalar davam etdirilir.

Belə restoranların az olmadığı bildirilir. Mütəmadi reydlər keçirilməlidirmi? Bu işi tək qida agentliyi aparmalıdır, yoxsa hüquq-mühafizə orqanları da məsələni araşdırmalıdır?

"Azad İstehlakçılar" Birliyinin sədri Eyyub Hüseynov "Yeni Məsuavət"ə deyib ki, bazarın bu seqmentində həddindən artıq biabırçı və

Restoranların zirzəmilərindəki saxta araq sexləri - daha bir fakt

Eyyub Hüseynov: "Bu gün araq istehsalı üçün heç bir məhdudiyyət yoxdur, harada, necə gəldi, hansı spirtdən, mayadan istəsələr araq istehsal edirlər"

ziyyətdir: "2019-cu ildə spirtli içkilərin hazırlanmasına dair lisenziya ləğv olundu. Bundan sonra 18 şərab müəssisəsinə qarşı 90-dan artıq araq istehsalı müəssisəsi açıldı. Bu gün araq istehsalı üçün heç bir məhdudiyyət yoxdur. Harada gəldi, necə gəldi, hansı spirtdən, mayadan istəsələr araq istehsal edirlər. Vəziyyətin nə dərəcədə acınacaqlı olduğunu DİN Mütəşəkkil Cinayətkarlığa qarşı Mübarizə Baş İdarəsinin həyata keçirdiyi əməliyyat tədbirləri ortaya qoyur. Keçirilən əməliyyatlarla sübut olundu ki, ən bahalı restoranlarda belə brend spirtli içkiləri süfrəyə qoyurlar. Düşünürəm ki, bu qurum daha fəal iş aparsa, vəziyyəti müəyyən mənada yaxşıya doğru dəyişmək olar".

Eyyub Hüseynov deyib ki, Azərbaycan spirtli içki bazarında mühüm yeri olan istehsalçı barədə də hüquq-mühafizə orqanlarına məlumat verib: "Alkoqollu içkilər" Assosiasiyası 1 ilə yaxındır ki, baş nazirə müraciət ünvanlayıb. Onlar alkoqollu içkilər bazarındakı həyəcan doğuran duruma bağlı ölçü götürülməsini xahiş ediblər. Lakin bu günə qədər müraciətə cavab verilməyib. Bu gün Azərbaycanda şərab istehsalı yaxşı səviyyədədir. Çox təəssüf ki, alkoqollu içkilərin 95 faizinin üzərində istehsal tarixi yoxdur".

Eyyub Hüseynov deyib ki, 1995-ci ildə "İstehlakçılarının hüquqlarının qorunması haqqında" Qanun qəbul olunub. Sonradan qanuna bir neçə dəfə dəyişikliklər edi-

lib: "Bu gün qanunu yerinə yetirməli olan dövlət orqanları fəaliyyətsizdir. Qida Təhlükəsizliyi Agentliyi qarşısına məqsəd qoyub ki, qidanın təhlükəsizliyini təmin etsin. Etiketləri ayırd etmək mümkündür, saxta etiketlər tam dəqiq, düz vurula bilmir, keyfiyyəti fərqlənir. Kustar üsulla, ev şəraitində hazırlanan məhsulun butulkasında, boğaz hissədə, qapağın yerləşdiyi yerdəki boşluq xəttində üzük formasında maska deyilən iz qalır, buna səbəb isə məhsul hazırlanarkən təmizlənmiş sudan istifadə edilməməsidir. Adi suyun tərkibində duz olduğuna görə orada iz buraxır. Zavod şəraitində isə su tamamilə duzdən təmizləndiyinə görə həmin iz qalmır, keyfiyyətli arağın rəngi ağ olur, aseton iyi verməməli, iyindən bilinməlidir".

Eyyub Hüseynov deyib ki, vaxtaşırı olaraq saxta içkiləri istehsal edənlərin ifşa edilməsi də vəziyyəti dəyişmək gücündə deyil: "Spirtli içkilərin digər məhsullar kimi yararlılıq müddəti var. Məsələn, araqların yararlılıq müddəti bir ildən artıq deyil və yaxud konyaklar 3 il, şərabların isə 6 aydan artıq yararlılıq müddəti var. Lakin ölkənin əmtəə bazarında dəfələrlə apardığımız monitorinqlərdə şahidi olmuşuq ki, spirtli içkilərin demək olar ki, 95 faizinin üstündə yararlılıq müddəti yarılmayıb. "Spirtli içki uzun müddət qalanda daha yaxşı olar" anlayışı xüsusi şəraitdə, xüsusi qablarda, temperaturda saxlanılan məhsullara aiddir. Spirtli içkinin yararlılıq müddəti bitdikdən sonra onun tərkibindəki sivil yağlarının

üsulla hazırlanan keyfiyyətsiz və təhlükəli araqların və yaxud digər spirtli içkilərin üzərinə məşhur markaların vurularaq baha qiymətə satılması faktları da var. Etiketləri ayırd etmək mümkündür, saxta etiketlər tam dəqiq, düz vurula bilmir, keyfiyyəti fərqlənir. Kustar üsulla, ev şəraitində hazırlanan məhsulun butulkasında, boğaz hissədə, qapağın yerləşdiyi yerdəki boşluq xəttində üzük formasında maska deyilən iz qalır, buna səbəb isə məhsul hazırlanarkən təmizlənmiş sudan istifadə edilməməsidir. Adi suyun tərkibində duz olduğuna görə orada iz buraxır. Zavod şəraitində isə su tamamilə duzdən təmizləndiyinə görə həmin iz qalmır, keyfiyyətli arağın rəngi ağ olur, aseton iyi verməməli, iyindən bilinməlidir".

Eyyub Hüseynov deyib ki, vaxtaşırı olaraq saxta içkiləri istehsal edənlərin ifşa edilməsi də vəziyyəti dəyişmək gücündə deyil: "Spirtli içkilərin digər məhsullar kimi yararlılıq müddəti var. Məsələn, araqların yararlılıq müddəti bir ildən artıq deyil və yaxud konyaklar 3 il, şərabların isə 6 aydan artıq yararlılıq müddəti var. Lakin ölkənin əmtəə bazarında dəfələrlə apardığımız monitorinqlərdə şahidi olmuşuq ki, spirtli içkilərin demək olar ki, 95 faizinin üstündə yararlılıq müddəti yarılmayıb. "Spirtli içki uzun müddət qalanda daha yaxşı olar" anlayışı xüsusi şəraitdə, xüsusi qablarda, temperaturda saxlanılan məhsullara aiddir. Spirtli içkinin yararlılıq müddəti bitdikdən sonra onun tərkibindəki sivil yağlarının

miqdarı getdikcə artır və insanlar da bundan zəhərlənə bilər. Beləliklə, insanların sağlamlığının qorunması üçün bu sahədə daha ciddi işlər görülməlidir. Biznes qurumları üçün elə bir rahat şərait yaranmayıb ki, onlara toxunmaq, yoxlamaq olmaz və onlar da bundan istifadə edərək zərərli spirtli içkilər hazırlayırlar". Eyyub Hüseynov qeyd edib ki, saxta içkilər xarici ölkələrdən də Azərbaycana gətirilir: "Be-

lə içkiləri qəbul edənlər ölümə üz-üzə qalır, bəzi hallarda isə insanların həyatında sağalmaz izlər qoyur. Normal şəraitdə spirtli içkilər etil spirti ilə hazırlanır. Ancaq bəzi işbazlar daha çox qazanmaq məqsədilə içkiləri metil spirti ilə hazırlayırlar. Metil spirti isə zəhərlənməyə səbəb olur. Çünki metil spirti antifriz, şüşə təmizləyən məhlullar, boyanı durultmaq üçün nəzərdə tutulmuş vasitələr və bu kimi maddələrin hazırlanmasında istifadə edilir. Yəni metil spirti daxilə qəbul etmək üçün nəzərdə tutulmayıb. Metil spirtinin daxilə qəbul edilməsi zəhərlənməyə səbəb olur. Metil spirti bədəndə metabolişmə nəticəsində formaldehid və formik turşuya çevrilir. Zəhərlənmə isə formik turşusunun yaranması ilə əlaqədardır. Asidoz nəticəsində sinirler zədələnir və bununla əlaqəli korluq və yaxud ölüm baş verir. Zəhərlənmənin ilkin əlamətləri bunlardır: halsızlıq, ürəkbulanma, mədə-bağırsaq pozuntusu, temperaturun qalxması. Vətəndaşlara tövsiyə olunur ki, güvənmedikləri içkini, yeməyi qəbul etməsinlər".

□ Elşən MƏMMƏDƏLİYEV, "Yeni Məsuavət"

Əməkdaşları qanunsuz işə cəlb edən şirkət cərimələndi

"AZFEN-NN Tikinti Təmir Quraşdırma" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti tərəfindən işçilərin əmək hüquqlarının pozulması barədə daxil olmuş vətəndaş müraciəti əsasında Yevlax rayon prokurorluğunda araşdırma aparılıb.

Bu barədə Modern.az-a Yevlax Rayon Prokurorluğundan məlumat verilib.

Araşdırma zamanı qeyd olunan hüquqi şəxs tərəfindən əmək qanunvericiliyində nəzərdə tutulmuş qaydada əmək müqaviləsi hüquqi qüvvəyə minmədən bir neçə şəxsin internet xəttlərinin çəkilişi işlərinin yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi müəyyən edilib.

Faktla bağlı Yevlax rayon prokurorluğunda MMC barəsində İnzibati Xətalara Məcəlləsinin 192.1-ci (əmək müqaviləsi (kontrakt) hüquqi qüvvəyə minmədən işəgötürən tərəfindən fiziki şəxslərin hər hansı işlərin (xidmətlərin) yerinə yetirilməsinə cəlb edilməsi) maddəsi ilə inzibati xəta haqqında iş üzrə icraat başlanaraq baxılması üçün aidiyyəti üzrə məhkəməyə göndərilib və məhkəmənin qərarı ilə hüquqi şəxs 20 min manat məbləğində inzibati cərimə edilib.

Məhbuslar Volqoqrad da koloniyaları ələ keçirib, dəhşətli qətlər törətdilər

Məhbuslar Rusiyanın Volqoqrad vilayətindəki 19 nömrəli koloniyaları ələ keçiriblər. Hücüm edənlər özlərini İŞİD üzvləri adlandırırlar.

Musavat.com "SHOT" telegram kanalına istinadən xəbər verir ki, üsyan zamanı məhbuslar koloniyasının 5 əməkdaşını girov götürüblər.

Məlumatla görə, cəzaçəkmə müəssisəsində azı 3 nəfər öldürülüb.

Zərərçəkmiş əməkdaşlar arasında koloniyanın rəisi Andrey Devyatov da var. Hazırda o, reanimasiyadadır.

Yayılan son məlumatlara görə, Volqoqrad vilayətindəki Cəzaçəkmə Müəssisəsini ələ keçirənlər Tacikistan və Özbəkistan vətəndaşlarıdır.

İŞİD üzvləri 2 milyon dollar və helikopter tələb ediblər.

İK-19 islah koloniyasına hücum edənlərin adları məlum olub.

Musavat.com xəbər verir ki, teleqram kanallarında yayılan məlumata görə üsyançıları bu şəxslərdir:

1) Özbəkistandan olan 28 yaşlı Ramzindin Toşev - narkotik satışı maddəsi üzrə 8 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib;

2) Tacikistandan olan 28 yaşlı Nazirçon Toşov;

3) Özbəkistandan olan 29 yaşlı Temur Xusinov - qəsdən sağlamlığa ağır xəsarət yetirməkdə ittiham olunaraq 6 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib;

4) Tacikistandan olan 23 yaşlı Rustamçon Navruzı narkotik satışı maddəsi üzrə 7 il müddətinə azadlıqdan məhrum edilib.

Rusiya Prezidenti Vladimir Putin Volqoqrad vilayətindəki koloniyada məhbusların iğtişaşları ilə bağlı Təhlükəsizlik Şurasını çağırıb.

Xüsusi təyinatlı qüvvələr Volqoqrad da 19 saylı koloniyaya əməliyyat keçirib, bütün girovlar azad edilib, terrorçular zərərsizləşdirilib.

Azərbaycanda məşhur kargo şirkəti bağlandı

Məhsulların xaricdən Azərbaycana daşınmasını həyata keçirən məşhur "Eyo" kargo şirkəti bağlanıb. İqtisadiyyat.az xəbər verir ki, şirkət heç bir səbəb açıqlamadan bir müddətdir fəaliyyətini dayandırılıb.

Kargo şirkətinin paytaxtın Koroğlu Rəhimov küçəsində yerləşən əsas filialı da bağlanıb.

İstifadəçilərə Türkiyədə fəaliyyət göstərən "Eyo" anbarının bağlandığı və son reysin iyulun 5-dən Bakıya çatdırıldığı barədə mesaj vasitəsilə bildiriş göndərilib.

Şirkət bildirişdə eyni zamanda iyulun 4-dən etibarən anbara daxil olan bağlamalar üçün heç bir məsuliyyət daşmadığını açıqlayıb.

"Eyo"dan çatdırılma gözləyən istifadəçilər isə bağlamalarının digər kargo şirkətlərinə yönləndirildiyini söyləyirlər.

Məlumat üçün bildirik ki, "Eyo"un rəsmi instagram və feysbuk hesabları da iyun ayının sonlarından etibarən fəaliyyətini dayandırılıb, xeyli sayda istifadəçinin həm mesajları, həm də rəyləri cavabsız qalıb. Bununla yanaşı kargo şirkətinin əlaqə telefonları da işləmədiyindən bağlantı yaratmaq mümkün olmayıb.

Xatırladaq ki, "Eyo" Məhdud Məsuliyyətli Cəmiyyəti 2021-ci ilin aprelində dövlət qeydiyyatına alınıb. Şirkətin qanuni təmsilçisi və direktoru Yusifli Tuqay Vüqar oğludur.

Əhməd Əhmədov azadlığa buraxılır? - Sentyabrın 10-da...

Bakıda beş ailə üzvünü qətlə yetirməkdə ittiham olunan Əhməd Əhmədovun azadlığa çıxması və hakimin bu haqda qərar verməsi ilə bağlı məlumatlar yayılıb. Sosial şəbəkələrdə tirajlanan məlumatlarda belə deyilib.

Əhməd Əhmədovun vəkili Sənan Hüseynov referans.az-a açıqlamasında Əhmədlə bağlı yayılan məlumatların yalan olduğunu deyib. Vəkil bildirib ki, Əhməd hələ cəza verilməyib. Hazırda iş Bakı Ağır Cinayətlər Məhkəməsində proses davam edir. Növbəti məhkəmə iclası sentyabr ayının 10-da keçiriləcək.

Qeyd edək ki, Ə.Əhmədova Cinayət Məcəlləsinin 120.2.4 (xüsusi əməliyyatla qəsdən adam öldürmə), 120.2.7 (iki və ya daha çox şəxsi öldürmə) və 120.2.9-cu (təqsirkar şəxs üçün aşkar surətdə köməkçilik vəziyyətində olan adamı öldürmə) maddələri ilə yekun ittiham elan olunub.

Meymunçığəyinə yoluxduğumuzu necə bilmək olar? - əlamətlər, müalicə

Meymunçığəyi insanlarda və heyvanlarda yayılan virus infeksiyasıdır. İlk dəfə 1958-ci ildə laboratoriyada meymunlarda aşkar edilib, buna görə də "meymunçığəyi" adı verilib. Bununla belə, meymunlardan başqa gəmiricilər və digər vəhşi heyvanlar da virusu daşıya bilər.

Xəstəliyin simptomları və müalicəsi aşağıdakılardır:

ƏLAMƏTLƏR

Meymunçığəyi adətən infeksiyadan sonra 6-13 gün ərzində simptomları göstərir, lakin bu müddət 5 ilə 21 gün arasında dəyişə bilər.

Simptomlara aşağıdakılar daxildir:

- Temperatur:
- Baş ağrısı:
- Əzələ ağrıları:
- Yorğunluq:
- Limfa düyünlərində şişkinlik:
- Səpgi:

Qızdırmadan 1-3 gün sonra baş verir. Səpgi üz, əllər və ayaqlar kimi bədən nahiyyələrində başlayır və sonra digər nahiyyələrə yayılır. Səpgilər qırmızı ləkələr şəklində başlayır, sonra qarbarıqlara, veziküllərə və nəticədə qabıqlara çevrilir.

Dəri lezyonları:
Lezyonlar suçığəyi və ya çiçək xəstəliyinə bənzəyir.
MÜALİCƏ
Meymunçığəyi üçün xüsusi müalicə olmasa da, dəstəkləyici müalicə və ağırlaşmaların idarə edilməsi vacibdir.

dir. Müalicə adətən simptomları aradan qaldırmağa yönəldilir:

Qızdırma, ağrı və qaşınma kimi simptomlar üçün ağrı kəsicilər və qızdırma salıcı dərmanlar istifadə edilə bilər.

Bədəndə maye itkisinin qarşısını almaq vacibdir.

Dəri lezyonlarının yoluxmasının qarşısını almaq üçün antiseptik müalicə tətbiq oluna bilər.

Çirklənmənin qarşısını almaq üçün xəstələr təcrid edilməlidir.

Bəzi hallarda çiçək xəstəliyini müalicə etmək üçün istifadə edilən antiviral dərmanlar (məsələn, tekovirimat) meymun xəstəliyində də istifadə edilə bilər.

Peyvənd:

Çiçək peyvəndi meymunçığəyi xəstəliyindən qoruya bilər. Epidemiya zonalarında bu peyvəndlərdən profilaktik tədbir kimi istifadə edilir.

Xəstəliyin gedişi adətən bir neçə həftə ərzində sağalma ilə nəticələnir. Ancaq immun sistemi zəif olan insanlarda və uşaqlarda daha ciddi ola bilər.//Medicina.az

II Qaregin Ukrayna hakimiyyətini pravoslav icmasının birliyinə pozmaqda qınadı

Bütün ermənilərin katolikosu II Qaregin Ukrayna hakimiyyətini pravoslav icmasının tarixən formalaşmış birliyini pozmamaya çağırıb.

APA-nın Rusiya bürosu xəbər verir ki, bu barədə TASS-a Qareginin mətbuat

katibi, İerey İsaye Arsenyan Ukrayna Ali Radasının Ukrayna Pravoslav Kilsəsinin fəaliyyətinin qadağan edilməsinə icazə verən qərarını şərh edərkən bildirib.

Bütün ermənilərin katolikosu Ukrayna hakimiyyət or-

qanlarına və qanunvericiləri pravoslav icmasının tarixən formalaşmış birliyini pozmağa, mövcud dini icmaların, dindarların və hüquqlarının müdafiə etməyə, müqəddəs yerlərin toxunulmazlığına hörmət etməyə çağırıb.

ÜS AVAT

Son səhifə

N 151 (8524) 24 avqust 2024

Avqust

Avstraliyada səbirsiz sərnəşin qanada çıxaraq yerə tullandı

Melburn (Avstraliya) hava limanında sərnəşin təyyarəni təcili çıxışı qapısından tərk etdiyinə görə saxlanılıb. Bu barədə "The Guardian" a xəbər verir. Hadisə Sidneydən Melburna gələn "Jetstar" aviasirkətinin təyyarəsi artıq eniş etdikdən sonra baş verib. Hadisə şahidlərinin sözlərinə görə, sərnəşinlərdən biri təcili çıxışı açıb və təyyarənin qanadı ilə yeriyib, sonra yerə tullanıb. Bundan əvvəl, stüardessalar və sərnəşinlər onu sakitləşməyə və yerinə oturmağa çağırarkən, adam səbirsizliklə salonda gəzirmiş.

Melburn hava limanının sözcüsü bildirib ki, həmin şəxs təyyarəni tərk etdikdən sonra saxlanılıb, daha sonra isə həbs olunub. Cinayətkar daha sonra həkimlər tərəfindən müayinə olunaraq xəstəxanaya yerləşdirilib. O, aqressiv davranışda və aviasiya təhlükəsizliyi protokollarını pozmaqda şübhəli bilinir. Onun tezliklə ittiham olunacağı gözlənilir.

Dietoloq qarabaşaq yarması haqqında mifləri təkzib etdi

Qarabaşaq yarması bir çox faydalı xüsusiyyətlərə malikdir, lakin onun haqqında çoxlu yanlış fikirlər də var. Bu sözləri rusiyalı dietoloq Yuliya Çexonina bildirib. Doktor Peterlə söhbətində qarabaşaq yarması haqqında mifləri təkzib edib. Qarabaşaq yarması, məşhur inancın əksinə olaraq, qanda dəmir çatışmazlığının öhdəsindən gəlməyə kömək etməyəcək. Məhsulun tərkibində dəmir var: cəmi 100 qram gündəlik tələbatın 37 faizini ehtiva edir, lakin o praktiki olaraq bitki mənbələrindən sorulmur", - deyir Çexonina deyib.

Çexonina, həmçinin qarabaşaq yarmasının diabeti "Qarabaşağın tərkibində insulına həssaslığı artırır, di-

abetin inkişaf riskini azaldan D-chiro-inositol maddəsi var".

Dietoloq onu da qeyd etdi ki, həm yaşıl, həm də qəhvəyi qarabaşağın özünəməxsus üstünlükləri var. "Çexoninanın dedi ki, yaşıl qarabaşaq yarması daha çox rutin saxlayır, bu da kapilyarları və qan damarlarını gücləndirməyə kömək edir, qəhvəyi qarabaşaq yarması isə PP vitaminini ilə zəngindir. Bu vitamin dərinin ultrabənövşəyi radiasiyaya məruz qalmaqdan qoruyur və yaş ləkələri riskini azaltmağa kömək edir", - deyir həkim fikirlərini yekunlaşdırıb.

Hər gün 1 stəkan için, bədəndəki yağları əridin...

Gündə 1 stəkan darçınli süd içmək sağlamlığınızı üçün çox faydalıdır. Bu içki bədəndəki yağları əritməyə kömək edir. Darçınli süd aşağı kalorili bir içkidir. Xüsusən də az yağlı və ya bitki mənşəli süd alternativləri ilə hazırlasanız. Qeyd olunur ki, yalnız darçınli süd istədiyiniz qədər arıqlamağınıza kömək etməyəcək, lakin sağlam pəhriz və həyat tərzinin bir hissəsi kimi daxil edilə bilər.

Darçınli süd içmək maddələr mübadiləsinə dəstəkləyir və qan şəkərini tarazlaşdırır, lakin çəkiyə nəzarət etmək üçün pəhriz və müntəzəm məşq də lazımdır.

Ayaqlarınızı yuduğunuz suya sirkə əlavə edin - nəticə sizi şoka salacaq

Sağlamlıqdan təmizliyə qədər istifadə etdiyimiz sirkənin bir çox faydaları var. Sirkə ayaq sağlamlığı üçün çox təsirli. Ayaqlarınızı mikroblardan təmizləmək üçün bundan istifadə edə bilərsiniz. Sirkə suyu ayaqlarınızda müxtəlif mikrobların yaratdığı qoxu, göbələk və ya kallus problemlərinin qarşısını almaqda çox təsirli.

Bundan əlavə, ayaq dərisinin pH balansını qoruyur, beləliklə də dərinizin daha sağlam görünməsinə təmin edir.

Sirkə suyu ayaqlardakı ölü dəri hüceyrələrini də təmizləyir, daha yumşaq və hamar edir. Qan dövranını sürətləndirici təsiri olan sirkə suyu, ayağa axan qan miqdarını artıraraq ayaq sağlamlığına da qatqı təmin edir.

Tarixin ən böyük almazı tapıldı

Kanadanın mədən şirkəti "Lucara Diamond" Botsvanadakı Karove mədəninə 2 492 karatlıq (498.4 qram) almaz aşkar edib. Bu barədə qurumun mətbuat xidməti məlumat yayıb. Almaz böyük qiymətli daşları aşkar etməyə və bütövlükdə bərpa etməyə imkan verən xüsusi "X-ray Mega Diamond Recovery Transmission" texnologiyasından istifadə edərək bərpa edilib. Şirkət onu 2017-ci ildə iri, yüksəkqiymətli almazları müəyyən etmək və qorumaq üçün quraşdırdı.

Qeyd edək ki, əvvəllər bu mədəndə 1 758 karatlıq (351.6 qram) "Sevelo" və 1 109 karatlıq (221.8 qram) "Lesedi La Rona" almazı tapılmışdı.

Bunları bilirsinizmi?

- *Hər il Yer üzünə ildırımla 10 milyon ton azot gətirilir;
- *Təxminən Yer kürəsinin 70% -i su ilə örtülüdür. Bundan yalnız 1%-i içməli su kimi yararlıdır;
- *Televiziya ilə ilk hava proqnozu 11 noyabr 1936-cı ildə İngiltərədə verilib;
- *1 damla neft 25 litr suyu yararsız hala salır;
- *Orta ölçülü aysberqin çəkisi təxminən 20 milyon tondur;
- *Burnu silərkən oradakı təzyiq orta hesabla 8800 paskal olur;
- *Sutka ərzində insanın ayağının həcmi 8 faiz dəyişə bilər;
- *Dünyada birinci əcxəxana Bağdadda açılıb;
- *İnsan beyni 20 milyard sinir hüceyrələrindən təşkil olunub və gündə 96 milyon bit informasiya yadda saxlaya bilir. İnsan ölərkən təqribən 150 trilyon bit məlumat xatırlayır;
- *İlk metro stansiya 1860-cı ildə Londonda açılıb;
- *Ürəyin işləməsinə yazan ilk elektrokardiografiya cihazını 1903-cü ildə Willem Einthoven icad edib;
- *Hərbi salanı sol əllə vermək bütün dünyada qadağandır;
- *İndiyə qədər 1 aprel zarafatlarından 1000-ə qədər adam dünyasını dəyişib;
- *Hər gün hava yollarından təqribən 10 milyon adam istifadə edir;
- *Kəpənlər dadı ayaqları ilə hiss edir;
- *Fil tullana bilməyən yeganə məməlidir.

25 yaşdan öncə ata olan kişiləri gözləyən təhlükə

Atalığın kişilərin ürək sağlamlığına mənfi təsiri müəyyən edilib. Övlad sahibi olanların ürək sağlamlığının uşaqsız kişilərdən daha pis vəziyyətdə olduğu aşkarlanıb.

Qeyd edilir ki, ürək-damar xəstəlikləri bütün dünyada ölümün əsas səbəbidir. Uşaq sahibi olmağın qadınların sağlamlığına necə təsir etdiyinə dair araşdırmalar aparılarkən, çoxlu doğuşun ürək xəstəliyi riskini artırdığı məlum olub. Digər tərəfdən, uşaq sahibi olmağın kişilərin ürək sağlamlığına necə təsir etdiyinə dair hərtərəfli araşdırmalar yox dərəcəsindədir.

Bunun bir səbəbi də uşaq sahibi olmağın qadınlara birbaşa fizioloji təsir göstərməsi ola bilər. Ancaq ailənin ümumi sağlamlığı üçün ataların sağlamlığının da önəmli olduğunu bildiren ABŞ tədqiqatçıları yeni araşdırmalarında məhz bu mövzuya diqqət yetiriblər.

Komanda Aterosklerozun Multi-Etnik Tədqiqi adlı uzunmüddətli bir araşdırmadan istifadə edərək müxtəlif etnik mənsubiyyətlərdən olan, 45-84 yaş arası 2 814 kişinin məlumatlarını araşdırıb. İştirakçıların 82 faizini atalar təşkil edib.

"AJPM Focus" jurnalında dərc edilən araşdırma çərçivəsində iştirakçıların pəhrizi, məşq vərdişləri və siqaret aludəçisi olub-olmadıqları, həmçinin bədən kütlə indeksi, qan təzyiqi və xolesterin səviyyələri qiymətləndirilib. Beləliklə, alimlər ata olanların ürək sağlamlığının uşaqsız kişilərdən daha pis vəziyyətdə olduğunu müəyyən ediblər.

25 yaşından əvvəl uşaq sahibi olan ataların vəziyyətinin daha pis olduğu anlaşıb. Ancaq bu xüsusilə qaradərili və ispan kişilər üçün daha çox keçərlidir. Tədqiqatçılar bunun atalığın sağlam həyata əngəl törətməsi ilə bağlı ola biləcəyini düşünürlər. Məqalənin müəlliflərindən biri olan Dr. Con Ceyms Parker bunları söyləyib:

"Ürək sağlamlığındakı fərqlər göstərir ki, uşaq baxımının əlavə məsuliyyəti və atalığa keçid stressi kişilərin sağlam qidalanaraq və idman edərək sağlam həyat tərzini keçirməsinə çətinləşdirir.

25 yaşından əvvəl ataların ölüm nisbətləri də yüksəkdir. Ancaq bunu maddi sıxıntılar, işdən başqa heç nəyə vaxt ayıra bilməmək, beynin yetərinə "yetməməsi" kimi amillərlə izah edə bilərik. Xüsusilə etnik azlıqların daha az maaşlı işlərdə çalışması da bu qrupda müşahidə olunan nəticələrdə əhəmiyyətli faktor ola bilər". Digər tərəfdən, araşdırma ataların hər hansı bir səbəbdən ölmə ehtimalının uşaqsız kişilərə nisbətən daha az olduğunu da üzə çıxarıb. Bu isə onların ətərdən daha çox dəstək alması və yaşlandıqca onlara baxa biləcək övladlarının olması ilə əlaqələndirilib.

Həmçinin ataların depressiya əlamətləri ata olmayanlara nisbətən daha azdır. Bu da göstərir ki, psixi sağlamlıq atalarda ölüm nisbətlərinin azalmasına kömək edir. Tədqiqatın nəticələri birbaşa səbəb-nəticə əlaqəsini təmin etmir. Tədqiqatçılar bildirirlər ki, bu sahədə daha çox iş görülməlidir.

Səhifəni hazırladı: SELCAN

Baş redaktor:
Nazim SABİROĞLU

e-mail adres: yenimusavat@mail.ru

"Yeni Musavat"ın kompüter mərkəzində yığılıb, səhifələnib, "Son dakika" MMC-nin mətbəəsində çap edilib. Əlyazmalar geri qaytarılmır. Müəlliflərlə redaksiyanın mövqeyi uyğun gəlməyə bilər.

Ünvan: Bakı şəhəri,
R.Rüstəmov küçəsi
2528-ci məhəllə ev 44/d
Tel: 520 01 23 (24, 25, 26, 27, 28)

Lisensiya N: B 114
SAYI: 1.500